

V LETU VELIKIH RAZVOJNIH PROGRAMOV

V 1974. letu smo opazili, da so normalni trgovski tokovi s prehrabnimimi artikli v mnogočem spremenili svojo smer. Pomanjkanje hrane v globalu je na svetu še vedno prisotno v nezmanjšani meri. Porazdelitev po posameznih območjih pa je zelo neenakomerna, pa se tako ustvarja videz viška posameznih dobrin.

Transport hrane naj bi bil le na krajše relacije, vse bolj pa se na žalost pojavlja tudi kot strateški material, ki se omenja takoj za energetiko — konkretno nafto. Prav zaradi tega pa je izredno pomembno pridelati dovolj hrane doma. Pri tem pa so žita, sladkor, meso in olje pri normalnih tržnih odnosih zelo pomembni tudi za izvoz.

Prav ta izredna pomembnost kmetijstva pa nam nalaga zelo smoterno gospodarjenje in maksimalno angažiranje za izkoriščanje vseh razpoložljivih kapacitet.

V preteklem letu je naše kmetijstvo in na njega vezana predelovalna industrija v kombinatu zadovoljivo gospodari la ter z vsestranskim prizadevanjem v KK Ptuj že s koncem novembra dosegla s planom predvidene rezultate. Doseženi rezultati v posameznih panogah nam dajejo tudi smer za nadaljnje delo, v katerem ne sme biti omahovanja pri novih naložbah, tehnoloških novitetah, organizacijskih spremembah, od katerih pričakujemo, da bodo dale boljše in zadovoljive proizvodne ter finančne rezultate.

Pri tem pa se moramo še nadalje obnašati kot važen člen razvoja slovenskega kmetijstva, ki usmerja z dogovarjanjem in sporazumom enoten razvoj kmetijstva in predelave v Sloveniji. Naša naloga je, da tudi tu do maksimuma izkoristimo vse ugodne pogoje za kmetijsko proizvodnjo in predelavo na tem področju ter omogočimo delavcem in kmetom soliden razvoj.

Dosedanji doseženi rezultati pri izpolnjevanju ustave nam govorijo, da moramo s tem dosledno nadaljevati. Bistveno je, da so temeljne organizacije organizirane tam in tako, kot želijo delavci. Kakor si nismo mogli zamisliti opravljanja dela in proizvodnje

brez sodelovanja delavca, tako si nihče v kombinatu ne more več zamisliti odločanja o rezultatih dela brez vseh delavcev. Uspeh novih naložb, pravilna razporeditev sredstev za osebno porabo, družbene potrebe in druge skupne potrebe je možna samo s sodelovanjem vseh. Tako morajo pri izvajanju in delu sodelovati prav vsi.

V letu 1975 so pred nami veliki razvojni programi v kooperaciji pri pospeševanju proizvodnje in s tem razvoju zasebnega kmetijstva in pri razvoju družbenega kmetijstva in predelave. Nekatere najpomembnejše so: razširitev kapacitet in modernizacija predelave grozdja in kletarstva, razširitev kapacitet farme prašičev, gradnja hladilnice ter takoj zatem klavnice in predelave mesa velikih živali. V zasebnem in družbenem kmetijstvu pa bo glavna skrb za pridobivanje novih zemljišč, izvedbo melioracij, razvoja živinoreje, vinogradništva, povrtninarstva in sadjarstva; vse v povezavi in s sodelovanjem predelovalne industrije in trgovine izven kombinata za tiste veje, za

katero nimamo lastne predelave in plasmana.

Tudi v letu 1975 bo veljala velika skrb za nadaljnje povezovanje s podjetji, ki bodo omogočila kompletiranje in večanje proizvodnje ter plasman naših pridelkov in izdelkov.

Kmetijstvu in nanjem vezani industriji je v dosedaj sprejetih partijskih in na njih temelječih drugih dokumentih podčrtana pomembnost in dano ustrezno mesto. Lahko verjamemo, da tudi v letu 1975 ne bo druga, če. Neposredni samoupravljal-

ci, ki o vsem odločajo, so že povedali, kakšno mesto ima kmetijstvo. Zavedajoč se, da je prav kmetijska proizvodnja izredno težavna in podvržena mnogim nepredvidenim vplivom, je tako stalna in neposredna skrb družbe umestna in izredno pomembna.

Naloga vseh delavcev kombinata pa je, da tudi v letu 1975 z uvajanjem nove tehnologije, racionalizacijami pridelamo več in z manjšimi stroški v zadovoljstvo delavca, kmeta in potrošnika.

Cvetko Doplihar,
mag. veterine

DIPLOMA IN PLAKETA

»ZLATNI POBEDNIK BEOGRADA 1974«
za vino »RIMLJAN ANNO 69«
sauvignon

Gospodarska zbornica v Beogradu in Center za potrošnike v Beogradu sta ocenjevala v letošnjem novembru kvaliteta vina, ki so bila v malo-prodaji na območju mesta Beograda.

To ocenjevanje je prineslo Kmetijskemu kombinatu Ptuj za vino »RIMLJAN ANNO 69« sauvignon, kot kvalitetno belo vino, diplomu in plaketo »Zlati pobednik Beograda 1974«.

Kmetijski kombinat Ptuj — glavni direktor — je dobil vabilo za 20. decembra 1974 v Beograd, v dvorano Gospodarske zbornice, na tiskovno konferenco in slavnostno izročitev diplom in plaket nagrajenim vinogradnikom.

Vabilo je poslal Center za potrošnike Zavoda za ekonomiko gospodinjstev SRS v Beogradu.

J. V.

Vsem sodelavcem v sestavljeni organizaciji
združenega dela
Kmetijsko prehrabneni kombinat Ptuj
želimo mnogo delovnih uspehov, osebno pa
tudi zdravje in zadovoljstvo v 1975. letu!

Samoupravni organi in
družbeno-politične organizacije

V LETU PO INTEGRACIJI KK PTUJ

Hotenja delavcev v kmetijstvu po normalnejšem poslovanju, predvsem po vertikalnem povezovanju proizvodnja — predelava — prodaja, so dobila v sklepih druge konference ZK Slovenije vso podporo.

Žal je bila realizacija sklepov počasna ob močnih subjektivnih ovirah. Tudi danes, po zelo preciznih stališčih v resolucijah VII. kongresa ZKS in X. kongresa ZKJ se čuti močno zaviranje posameznikov in odpor proti navedeni realizaciji.

Posledica tega je bila, da se je povezal v naši regiji pretežni del primarnega kmetijskega kompleksa. Tako je nastala krepka osnova za nadaljnjo lastno izgradnjo predelave in trgovine, oziroma za hitrejšje vertikalno povezovanje. 27. novembra 1973 je bil svečan podpis sporazuma o združitvi Agrokombinata Maribor, Agrokombinat Lenart, Tovarne mesnih izdelkov Maribor in Kmetijskega kombinata Ptuj v SOZD kmetijsko prehrambeni kombinat (KPK) Ptuj.

V sporazumu je poudarjeno združevanje predvsem naslednjih funkcij:

- komercialno — operativnih,
- razvojno raziskovalnih,
- finančnih in
- splošne zadeve ter kadri.

PROGRAMIRANJE IN VPLIV BANKE

Svet ZKS pri KK Ptuj ugotavlja, da se žal ni nadaljevala intenzivnost, ki je bila pred združitvijo in svečanost ob podpisu v delu znotraj SOZD.

Programiranje na nivoju SOZD ni zaživel, saj je že imelo vsako podjetje plane za leto 1974 in pričakujejo, da bo možen skupen program za 1975. leto. Menijo da bodo pripomogle k takemu programiranju banke, ki bi dajale prednost pri odobranju kreditov (relativno in absolutno) tistim naložbam, ki so usklajene na nivoju SOZD.

Za doseg sporazumnih odločitev ima SOZD strokovna telesa, oziroma odbore:

— odbor za splošne zadeve, za plan in razvoj, komercialni odbor, finančno-računovodski s komisijo in hranilno-kreditno službo, odbor za avtomatsko obdelavo podatkov, za interno kontrolo in odbor za sodelovanje s kmeti.

Ti odbori bi naj nadomestili skupne službe, ki se naj ne bi formirale po prvih predlogih na nivoju SOZD.

Odbori so imeli zelo pozitivno in aktivno vlogo, pri usklajevanjih pa se čutijo pomanjkljivosti; predvsem je tukaj nemoč ob neodgovornosti in nespoštovanju posameznih sklepov in priporočil.

Z oceno integracijskih gibanj in prizadevanj v občini Ptuj so bili 6. novembra 1974 seznanjeni na peti redni seji občinske konference ZKS Ptuj člani občinske konference ZKS Ptuj in gostje.

Ta obsega tudi oceno stanja integracije Kmetijskega kombinata Ptuj po gradivu, ki so ga pripravile delovne skupine v okviru komisije za družbeno ekonomske odnose in ekonomsko politiko. Uvodno poročilo je prispevalo na seji predsednik te komisije tovariš Martin Učakar.

Z objavo te ocene tudi v »Naši poti« je ta dostopna članom vseh štirih podpisnic sporazuma o združitvi, da bodo lažje podprle in nadaljevale uspešno začeto integracijo.

DOSEDANJI USPEHI

— Solidna osnova za nadaljnja povezovanja, predvsem v predelavi in trgovini,

— izgradnja paviljonske tržnice v Velenju, predvsem za prodajo vina, mesa in mesnih izdelkov, zelenjave, sadja in rib,

— akcija za izgradnjo hladilnic za meso, v naslednjih letih pa izgradnja klavnice in predelave mesa,

— začetek skupnega programa za avtomatsko obdelavo podatkov in nabavo računalnika,

— skupno reševanje problemov prodaje mesa in sadja, ki je letos najbolj krizni problem,

— enoten nastop pri podpisu kupnih pogodb za nabavo gnojil in zaščitnih sredstev za leto 1975.

Ti začetni uspehi bi bili (in bi morali biti) večji, vendar to zavira tudi sedanji sporazum o združevanju v SOZD. Čeprav se to čudno sliši, je res, da so sporazumska določila tako splošna, da je odvisen pretežni del skupne dejavnosti v veliki meri od dobre volje partnerjev, oziroma od njihove iniciative.

V sporazumu ni dogovorjena niti solidarna niti kakšna druga odgovornost med podpisnicami, razen za konkretne, oziroma posebej dogovorjene primere. V tem je sporazum bolj podoben poslovnemu združenju.

ČIMPREJ V ENOTNO PODJETJE

Že dosedanje razprave na sestankih ZKS v KK Ptuj in

LENART

Do konca 1974 brez presenečenj

Že iz letošnjega prvega polletja dalje kažejo vse ugotovitve v gospodarjenju v občini, da ne presega stopnja rasti družbenega proizvoda in zaposlovanja okvirja programa razvoja občine Lenart. Večine TOZD ni bilo mogoče obraniti pred upadanjem reproduktivne sposobnosti ob objektivnih in subjektivnih vzrokih. Prizadevanje za večjo produktivnost dela, zmanjšanje stroškov, sprotno spremljanje uspešnosti poslovanja ter likvidnosti ostanejo še dalje kot nujnost. Delitev družbenega proizvoda med delov-

nimi organizacijami in drugimi udeleženci delitve je potrebno obdržati v sorazmerju s cilji družbeno ekonomske politike 1974. leta. V Agrokombinatu in v drugih TOZD so očitna prizadevanja, da bi izboljšale do konca 1974 poslovne rezultate.

Vse TOZD si tudi prizadevajo uresničiti zaključke in ugotovitve zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Lenart ob koncu letošnjega 3. tromesečja, da bi zagotovile tekočo realizacijo proizvodnje.

P. Z.

SPOŠTOVANI DOPISNIKI IN BRALCI!

V letošnji zadnji — 6. številki so združene dvojne želje in sicer dopisnikov, ki ste že prej želeli, da bi prišli vaši sestavki do bralcev, in bralcev, ki upravičeno pričakujejo v vsaki številki mnogo zanimivih informacij.

Prepričani smo, da si boste vzeli ob novoletnih dneh toliko časa, da vam bodo dopisniki lahko razodeli svoje misli in ugotovitve in da se

bodo tudi vsi okrog vas z vami pomenili vsaj o nekaterih važnih zadevah z vašega delovnega mesta.

Pri čitanju vam želimo dovolj prostega časa, pri novoletnem praznovanju pa mnogo čestitk vaših svojcev, prijateljev in znancev in med njimi tudi naše najlepše želje za 1975. leto.

Uredniški odbor

na nivoju SOZD so pokazale, da bi morala biti sedanja oblika sestavljene organizacije le začasna in da bi morala čimprej preiti v enotno podjetje; v njem bi posamezne TOZD dosledno izvajale vse svoje samoupravne pravice v vseh vprašanih neodtujljivih pravic. Tako bi formirali iz dosedanjih štirih skupnih služb kadrovsko in strokovno močno službo za obsežne potrebe vseh TOZD.

Tako ugotavljamo, da se še vedno ni prebil ta veliki kmetijsko živilski kompleks iz svoje anonimnosti in se dostikrat prikazujejo javnosti različni problemi, ki so skupni za vso SOZD, kot problem posameznega kombinata, oziroma podpisnice.

V težavah so tudi organi bank, ki odobravajo kredite za dolgoročne naložbe posameznim podpisnicam, pri tem pa ne vedo, da niso programi usklajeni z razvojem celotnega kompleksa.

NADALJUJMO IN PODPRIMO INTEGRACIJO

Uspešno začeto integracijo je potrebno podpreti in nadaljevati. Predvsem bo potrebno razčistiti pojem, ki ga večkrat zasledimo v kakšnih dokumentih, pojem o nujnosti združevanja trgovine s proizvodnjo. Praksa namreč kaže, da pojmujejo predelavo, trgovino in druge oblike finalnosti kmetijskih pridelkov — ta stališča po svoje, — to pomeni: združujemo se »svoji« s »svojimi« (trgovina s trgovino itd.), saj nima s kmetijstvom nič skupnega.

Za delovno skupino
Oton Polič

»KOŠAKI« TMI Maribor

V pomoč nov laboratorij

V obratu predelave »Košaki« TMI začne služiti namenu 1. 1. 1975 na novo urejen in opremljen laboratorij za ugotavljanje neoporečnosti živil, ki je bil TMI Maribor že doslej potreben.

Laboratorij bo vodil veterinar Valter Čeh, v pomoč pa mu bo tehnik. M. V.

Spoštovani dopisniki!

Priporočamo se za zanimive krajše informacije, da bodo bralci čimbolj zadovoljni!

ZAHVALA OB 22. DECEMBRU

Pomoč JLA KK Ptuj pri pospravljanju pridelkov

K večletnim oblikam in izkušnjam medsebojne pomoči gospodarstva in ptujske garnizije JLA ob raznih nujnih potrebah je prišteta tudi letošnja pomoč te garnizije Kmetijskemu kombinatu Ptuj pri pospravljanju koruze v Slovenskih goricah. Kombinativni delavci zaradi slabega vremena vsega pospravljanja sami niso zmogli. Za pospravljanje koruze z razmočenih njiv so bili potrebni mladi in spretni ljudje. Pomoč je obljubila in dala ptujska garnizija, koruza je bila pospravljena, pomoč ocenjena kot dragocena, v splošnem interesu in je KK Ptuj z njo zelo zadovoljen.

Osem dni je bilo KK Ptuj v pomoč 120 — 200 mož, kar pomeni 16.000 delovnih ur enote tovariša Jurleta. Trgali so koruzo, jo prenašali z razmočenih njiv na vozila ali na kombajn, vozili so traktorje in pomagali traktorjem iz blata, ko motor ni bil dovolj.

Kot je poudaril tovariš Pavlovič, je bila pomoč ptujske garnizije JLA Kmetijskemu kombinatu Ptuj brezpogojna, brez vsakega obračuna, saj je JLA močno zainteresirana za obvarovanje ogroženega dragocenega kmetijskega pridelka.

Tudi ob letošnjem praznovanju 22. decembra je bilo izraženo priznanje vsem starešinam in vojakom iz garnizije JLA za uspehe v delovni akciji za pospravljanje pridelkov, na športnih tekmovanjih ter akademijah v Ptuj in v Kidričevem. Na sprejemu pri predsedniku skupščine občine Ptuj Branku Gorjupju se je ponovno izkazalo, da je garnizija JLA del vplivnega Ptuja, kar se odraža tudi ob praznikih JLA.

Pridelek koruze 1974 je na varnem

V času, ko so odpovedali stroji za spravilo koruze, so pristopili ljudje s svojimi pridrni rokami, da bi premagali ovire, ki jih je nastavila priroda v letošnji jeseni proizvajalcem dobrin in da bi iztrgali prirodi njene plodove v korist celotne družbe. Te pridne roke so bili člani naše družbe, naši vojaki JLA, garnizije Ptuj.

Kot je že navedeno, so trgali vojaki koruzo 8 dni nepretrgoma, od jutra do mraka pod zelo težkimi pogoji. Območje Pesiške doline in potoka Rogoznica je bilo tako razmočeno, da je človekova noga komaj prestopala v blatu, po njivah. Toda vojaki, vajeni vztrajnosti in premagovanja ovir so tudi na tem polju dobili bitko.

Potrgali so koruzo na 120 ha v takšnih okoliščinah in to pravočasno, da je ne bi dosegla zima. To je bil njihov podvig. Brez njihove pomoči tega dela ne bi mogli opraviti in zato smo jim za uspešno akcijo zelo hvaležni v upanju, da nam bodo tudi v bodoče v sličnih situacijah v pomoč.

Matko Zemljič

KMEČKI GLAS
št. 50, 18. 12. 1974

KORAKA NE SMEMO ZAUSTAVITI

...»Ali daje republiška resolucija o družbenoekonomski politiki in razvoju dovolj zagotovil, da bomo prihodnje leto uspešneje premagovali neugodne gospodarske tokove in gibanja doma in po svetu? Odgovor je pritrdilen, če se bo uresničila napoved, da bo združeno delo lahko bolj kot doslej odločalo o bistvenih vprašanih razvoja. Združeno

delo je namreč najbolj zainteresirano za najsmotrnejše rešitve, za odpravljanje raznih neskladij, protislovij in odklonov, ki jih je dopuščala »državna« gospodarska politika. Če bo — upajmo, da tega stavka ne bo treba prihodnje leto znova zapisati v pogojni obliki — delavec zares lahko docela uveljavil svoje ustavne pravice, je veliko več zagotovil, da bomo zastavljene cilje gospodarske in razvojne politike oblikovali v razumnejših okvirih in jih ne bo treba stalno spreminjati.« (3. odst.)

M. K.

NASO POT, glasilo delovnih skupnosti sestavljene organizacije združenega dela Kmetijsko prehrambeni kombinat s sedežem v Ptuj, izdaja delavski svet SOZD. Glasilo ureja uredniški odbor: Ivan Bauman, Miro Bauman in Franc Kovačič (Agrokombinat Lenart), Anton Pučko, Rezika Sajevec in Marjan Simon (Agrokombinat Maribor), Silva Gorjup, Ciril Kolarič in Franc Tetičkovič (Kmetijski kombinat Ptuj) ter Maks Budja, Danica Humar in Jože Murko (Tovarna mesnih izdelkov Košaki Maribor). Predsednik uredniškega odbora ter glavni in odgovorni urednik Franc Tetičkovič. Glasilo izhaja mesečno v nakladi 4500 izvodov ter ga prejemajo vsi prejemniki brezplačno. Prispevke pošiljajte na naslov: Kmetijsko prehrambeni kombinat, uredništvo Naše poti, 62250 Ptuj, Muzejski trg 2, telefon 77-351, interna 30. Rokopisov in slik ne vračamo. Tiska Ptujška tiskarna, Ptuj, Jadranska 17. Posnetki na 5. strani: F. Langerholc

V letu 1975 avtomatska obdelava podatkov

Vedno večje potrebe po različnejših podatkih so razlog, da smo se odločili delavci v Kmetijskem kombinatu Ptuj, da nabavimo računalnik za avtomatsko obdelavo podatkov.

Našo odločitev so podprli delavci v vseh OZD v SOZD Kmetijsko prehrambeni kombinat s sedežem v Ptuj.

Z obdelavo bomo pričeli najprej v Kmetijskem kombinatu Ptuj, ki je nosilec investicije, nato pa se bodo na AOP priključile tudi druge OZD v SOZD.

Odločitev glede tega, kateri sistem bo za naše potrebe najprimernejši, ni bila lahka. Delavci Kmetijskega kombinata Ptuj smo si skupaj s člani odbora za AOP SOZD, ogledali delo raznih sistemov v praksi in imeli precej razgovorov z zastopniki firm, ki se bavijo s prodajo računalnikov. Razmišljali smo tudi o tem, da ne bi nabavili lastnega sistema, temveč bi se priključili na center za AOP. S predstavniki centra in korisniki uslug raznih centrov smo vodili razgovore in prišli do zaključka, da je v trenutni situaciji najprimernejše, da imamo lasten sistem.

Z obdelavo v centru namreč ne bi rešili problema kadrov, ker bi morali imeti svoje programerje in organizatorje ravno tako, kot pri lastnem sistemu.

Razen tega bi morali kupiti tudi stroje za vnašanje podatkov in kontroliranje vnešenih podatkov.

Če pa upoštevamo še to, da je čas obdelave v centru določen, torej lahko obdelujemo podatke samo ob določeni uri, kar pa ne pomeni, da so informacije dnevne, kot bi želeli, potem govori vse navedeno v prid odločitvi za nakup lastnega sistema.

Po tehtnem premisleku smo se odločili za nakup računalnika B SIC FOUR od firme MAI International, ki se najbolj približuje našim zahtevam glede cene računalnika, glede cene za izdelavo programske opreme, glede ustreznosti obdelave podatkov in glede zahtevnosti komunikiranja s sistemom.

Uporabo računalnika smo preverili tudi v praksi. Ogledali smo si ga v sličnem kombinatu kot je naš in ugotovili, da so v kratkem času prenesli vrsto obdelav na računalnik in to predvsem zaradi razmeroma enostavnega programskega jezika. Programski jezik je BUSINESS FASIC in spada med visoko razvite programske jezike.

Poleg obdelave knjigovodskih in komercialnih podat-

kov bo računalnik služil tudi proizvodnji, kjer ga bomo v prvi fazi koristili predvsem za obdelavo statističnih podatkov o vzreji plemenskih svinj in pri izračunavanju optimalnih krmnih mešanic, kasneje pa tudi za uvajanje optimalizacije v drugih vrstah proizvodnje.

Računalnik bo dobavljen, kot je predvideno, v začetku januarja leta 1975.

Zato smo že pričeli z deli, ki jih moramo opraviti do konca tega leta, če hočemo, da bo prenešen del knjigovodskih evidenc s 1. 1. 1975 na računalnik.

Predvideno je, da bi kot prvo prenesli na računalnik evidenco zalog gotovih proizvodov v skladiščih TOZD, vzporedno s tem pa fakturiranje in saldakonte kupcev TOZD. Nujno so nam namreč potrebne dnevne informacije o stanju zaloga in kupcev, ker bomo lahko šele takrat, če bomo imeli te podatke dnevno in v obliki, kot jih določene službe rabijo, vplivali na znižanje le-teh.

Mislim, da ni potrebno posebej poudarjati, kako je to važno za naše podjetje posebno še danes, ko se srečujemo z vrsto problemov, ki jih prinaša s seboj gospodarjenje. Naj samo navedem, da predvidevajo naši stabilizacijski ukrepi med drugim tudi znižanje stanj kupcev in zalog.

Prvi fazi bodo sledile druge, tako kot se bomo dogovorili glede na nujnost posameznih obdelav.

Ta investicija ni poceni vendar je nujna, ker bomo lahko dobili le s pomočjo računalnika dnevne informacije, brez katerih se danes ne da več uspešno delati.

V razmeroma kratkem času nam bo računalnik vrnil to, kar smo vanj vložili.

Razprave o tem, da bo zaradi računalnika nekaj delavcev brez posla, so odveč. Delo bomo imeli vsi, vendar bo to lažje; spremenil se bo način dela. Potrebna bo velika pazljivost pri šifriranju postavk na dokumentih, naučiti pa se bomo morali pravilno koristiti informacije, ki nam jih bo dal računalnik.

Potrebno bo mnogo dela in sodelovanja nas vseh, če bomo hoteli, da nam bo dal računalnik to, kar pričakujemo. Le tako bomo lahko dokazali vsem izven našega podjetja, ki se ne strinjajo danes z našo odločitvijo v celoti, da smo se prav odločili.

Navsezadnje pa nam to niti ne bo težko, saj smo jim to doslej že večkrat dokazali.

Marija Magdalenc

Zdravje je največje človekovo bogastvo. Le tisti, ki je kdaj zbolel — menim namreč resneje zbolel, ve, kako hudo je med boleznijo: človek je tedaj povsem brez volje, je ne-bogljen, in če zaradi bolezni trpi še bolečine, je stvar še neprijetnejša.

Seveda se je zaradi bolezni treba zdraviti. Človekovo stanje se mora čimprej normalizirati, tako da bo človek kar najhitreje zopet sposoben opravljati svoje delovne in druge dolžnosti.

O tem, kako je v naših posameznih organizacijah združenega dela urejena zdravstvena skrb za delavce, bomo spregovorili kdaj drugič. Tokrat je naš namen seznaniti vse člane naše velike delovne skupnosti z izračunavanjem nadomestila osebnega dohodka v času bolezni. Nedvomno bodo podatki, za katere smo zaprosili pristojne službe oziroma delavce, zanimivi za vsakogar med nami.

Agrokombinat Lenart

Zaradi vsestranske informiranosti naših delavcev imamo za svojo dolžnost, da delavce vsaj v grobem seznanimo z obračunom nadomestil osebnega dohodka.

Nadomestila za boleznino so naslednja:

1. Nadomestilo osebnega dohodka za prvih 30 dni odsotnosti z dela zaradi bolezni, ki gre v breme podjetja, se obračunava na podlagi povprečnega osebnega dohodka za pretekle tri mesece. Če se v tekočem letu osebni dohodki zvišajo, se nadomestilo korigira za odstotek zvišanja.

V času od leta 1967 do 1971 so izplačila potekala takole:

a) Nadomestilo za boleznino in poškodbe na poti na delo ali zunaj podjetja:

— do 7 dni 70 %, 100% znesek 90% znesek
— do 30 dni 80 %, 1109,10 din 998,20 din

b) Nadomestilo za bolezninski izostanek zaradi poškodb pri delu:

— do 7 dni 80 %, — od 8 do 30 dni 90 %.

2. Zmanjšanje nadomestila.

Zavarovanemu članu delovne skupnosti, ki ima pravico do nadomestila osebnega dohodka med začasno nezmožnostjo za delo in za čas, ko je na zdravljenju v bolnišnici ali v kakšnem zavodu, se osebni dohodek:

— zmanjša za 40 %, če ni ma družinskih članov;
— zmanjša za 20 %, če ima enega družinskega člana;
— zmanjša za 10 %, če ima dva družinska člana;
— ne zmanjša, če ima tri ali več družinskih članov.

Od leta 1971 dalje pa prejme član delovne skupnosti za prvih 30 dni izostanka zaradi bolezni 80 % osebnega dohodka, za nesreče pri delu pa 100 %.

3. Kako obračunavamo osebni dohodek v času bolniškega staleža?

Za izračun nadomestila osebnega dohodka v času bolniškega staleža je osnova osebni dohodek v poprečju za pretekle tri mesece. V osnovi je zajeto naslednje:

— redni delovni čas,
— dodatek na stalnost,
— učinek,
— letni dopust,

— državni prazniki,
— plačan opravičeni izostanek ter
— dodatek na nočno delo.

Izplačilo boleznin izločimo.

Izračun se izvrši tako, da se sešteje navedeni osebni dohodek in zanj tudi ure. Skupni osebni dohodki se delijo z dobljenimi urami, kar da urno postavko. S to urno postavko se množijo ure bolniškega staleža, dobljeni znesek se množi z odstotki, ki znašajo za nezgode 100 %, za ostale boleznine pa 90 % (prej 80).

Če se je delavec v času bolniškega staleža zdravil v bolnišnici, mu obračunamo enak odstotek.

Primer izračuna za 17 dni bolezenskega izostanka:

Dni	Ure	Ur. postavka
17	119	9,32 din
	100% znesek	90% znesek
	1109,10 din	998,20 din

Magda Stupica

Agrokombinat Maribor

Boleznine so bile naslednje:

1. Splošno

Nadomestilo osebnega dohodka za prvih 30 dni odsotnosti z dela: Zaradi bolezni, ki gre v breme podjetja, se nadomestilo obračunava na podlagi povprečnega osebnega dohodka iz preteklega leta. Če se v tekočem letu osebni dohodki zvišajo, se nadomestilo korigira za odstotek zvišanja.

Nadomestilo za čas od 20. februarja 1967 do 1. oktobra 1971 smo izplačevali takole:

a) Nadomestilo za bolezninski izostanek zaradi poškodb pri delu:

— do 7 dni 80 %, — 8 do 30 dni 90 %.

b) Nadomestilo za boleznino in poškodbe na poti na delo ali zunaj podjetja:

— do 7 dni 70 %, — 8 do 30 dni 80 %.

Kadar je bila poškodba in obolenje posledica malomarnosti ali pijanosti ali kot posledica dela drugje, je prejel delavec le 50 % nadomestila osebnega dohodka.

2. Zmanjšanje nadomestila

Zavarovanemu članu delovne skupnosti, ki ima pravico do nadomestila osebnega dohodka med začasno nezmož-

nostjo za delo in za čas, ko je na zdravljenju v bolnišnici ali v kakšnem zavodu, smo izplačevali osebni dohodek:

— zmanjšan za 40 %, če ni imel družinskih članov;

— zmanjšan za 20 %, če je imel enega družinskega člana;

— zmanjšan za 10 %, če je imel dva družinska člana;

— nezmanjšan, če je imel tri ali več družinskih članov.

Od 1. oktobra 1971 dalje pa prejema delavci naslednje nadomestilo osebnega dohodka:

— za prvih 30 dni bolezenskega izostanka 80 %, — za nesreče pri delu 100 odstotkov. Tončka Hraš

Kmetijski kombinat Ptuj

Kmetijski kombinat Ptuj je do 1. julija 1974 po prejšnjem sporazumu obračunaval nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni na tak način:

— do 7 dni obolelosti 80 % osnove,

— od 7 dni do 30 dni 90 % osnove.

Kadar je bil bolezenski izostanek posledica poškodbe pri delu, je delavec prejel 100% osebni dohodek.

Osnova za nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni delavca je delavec osebni dohodek iz preteklega leta.

Od 1. julija 1974 obračunavamo pri kombinatu nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni do 30 dni v višini 90 % osnove oziroma 100 %, kadar gre za nesrečo pri delu.

Nadomestilo osebnega dohodka pripada delavcu v času obolelosti do 30 dni v enaki višini, kadar se zdravi v bolnišnici ali če je na zdravljenju v zdravilišču.

Živorad Marinković

TMI Košaki Maribor

Za izračun nadomestila osebnega dohodka v času bolniškega staleža je osnova osebni dohodek iz preteklega leta. V osnovi je zajeto:

1. redni delovni čas,
2. dodatek na stalnost,
3. učinek,
4. letni dopust,
5. državni prazniki,
6. plačan opravičeni ozostanek,
7. dodatek za nočno delo.

Izplačilo boleznin izločimo.

Izračun poteka takole: Sešteje se navedeni osebni dohodek in zanj tudi ure. Skupni osebni dohodki se delijo z dobljenimi urami, kar da urno postavko. S to urno postavko se množijo ure bolniškega staleža, dobljeni znesek se množi z odstotki, ki pa so za nezgode 100%, medtem ko za ostale boleznine 80%.

Če je bil delavec v času bolniškega staleža v bolnišnici, mu obračunamo enak odstotek.

Primer izračuna za 17 dni bolezenskega izostanka:

Dni	Ure	Ur. postavka
17	119	9,32 din
	100% znesek	80% znesek
	1109,10 din	887,30 din

Anton Belec

Ob koncu pregleda povzemo še zapis iz Večera z dne 8. avgusta 1974, ki bo prav tako zanimiv za vse člane naših delovnih skupnosti.

Podražitveni dodatek k bolniškemu dinarju

Dne 7. avgusta 1974 so na seji izvršnega odbora skupščine Začasne skupnosti zdravstvenega varstva in zavarovanja Maribor sprejeli začasni sklep o zvišanju nadomestil osebnega dohodka, ki ga prejema zaposleni tedaj, ko so na bolniškem ali porodniškem dopustu. Večje nadomestilo osebnih dohodkov bodo izplačevali upravičencem do nadomestila osebnega dohodka, ki gre v breme skupnosti zdravstvenega varovanja, od 1. avgusta dalje. Zvišano nadomestilo bodo poslej prejemali vsi upravičenci, ki zaslužijo mesečno do 3000 dinarjev.

Nova nadomestila osebnega dohodka, ki jih bo izplačevala Skupnost zdravstvenega varovanja Maribor, bodo izplačana po naslednjem merilu:

Mesečni znesek	Dodatek
do 1500 din	120 din
od 1501 do 2000 din	90 din
od 2001 do 2500 din	60 din
od 2501 do 3000 din	30 din

O zvečanju nadomestil osebnih dohodkov zaradi nedavnih podražitev bo odločala skupščina Začasne skupnosti zdravstvenega varstva in zavarovanja na prihodnjem zasedanju. Skupnost zdravstvenega varovanja je poslala vsem organizacijam združenega dela v podravskih občinah predlog, naj uredijo zvišanje nadomestil osebnega dohodka tako, kakor je to storila skupnost. Delovne organizacije namreč izplačujejo nadomestila ob začasni zadržanosti z dela za dobo do 31 dni.

S tem predlogom želijo preprečiti razlike pri izplačevanju osebnega dohodka v delovnih organizacijah. Enotni dodatek k nadomestilu osebnega dohodka v času bolniškega staleža naj bi prejemali tudi tisti, ki so zaposleni pri zasebnikih.

Ob nedavnih podražitvah menijo slovenski sindikati, da višje cene nekaterih osnovnih živil povzročajo resne socialne posledice in da v največji meri prizadenejo delavce z najnižjimi osebnimi dohodki. Zveza sindikatov Slovenije je sprejela stališče, naj skupnosti zdravstvenega varovanja z usklajenimi sklepi določijo nadomestila med odsotnostjo z dela.

M. Bučar

Slovesnost za dan republike je začela s himno v izvedbi godbe na pihala »Svoboda«

Franc Frajnkovič, preds. del. sveta in Franc Tetičkovič sta razdelila praktične nagrade jubilantom

Predsednik SO Ptuj Branko Gorjup je pozdravil zbrane

Pred zbranimi je govoril za otvoritev proizvodne dvorane direktor »Tehnoservisa« Alojz Ganza, ključke pa je prevzel Ivan Hvala, predsednik DS TOZD »Tehnoservis«

V imenu glavnega direktorja Cvetka Dopliharja je govoril Franc Tetičkovič, dir. splošnega sektorja

TOZD TEHNOSEKVIS PTUJ:

PRIJETNO DOŽIVETJE OB DNEVU REPUBLIKE V NOVI PROIZVODNI DVORANI

Za člane in članice kolektivov Kmetijskega kombinata Ptuj, za zbrane predstavnike in goste iz Ptuja in od drugod, za izvajalce uvodnega in kulturnega programa, skratka za vse gledalce in poslušalce je pomenil 28. november 1974 dan prijetnih doživetij ob prazničnem razpoloženju in veselju uspeha »Tehnoservisa« in jubilantom glede na otvoritev nove proizvodne dvorane.

Iz vsega, kar so povedali ob tej priložnosti govorniki Alojz Ganza, Franc Frajnkovič, Franc Tetičkovič in Branko Gorjup, pa tudi iz vsebine programa, ki so ga izvajali godba na pihala »Svobode«, moški komorni pevski zbor Ptuj, recitatorji iz gimnazije, folklorna skupina iz osnovne šole Markovci in obdaritev članic in članov kolektiva za 10 in več let sodelovanja v kolektivu, je bilo mogoče razumeti skupno željo zbranih in nastopajočih, da bi se še dolgo zbirali in praznovali ob zgodovinskih dnevih in praznovanjih uspehov ob skupni investiciji v miru, uspehih in veselju.

Člani in članice folklorne skupine iz Markovec so zapeli in zaplesali pod vodstvom učiteljice Silve Kolarič

Moški komorni pevski zbor iz Ptuja je zapel pod vodstvom prof. Branka Rajšterja

Pripombe k samoupravnim sporazumom

DOPOLNITVE K SAMOUPRAVNIM SPORAZUMOM O PROGRAMIRANJU IN FINANCIRANJU SKUPNE PORABE V LETU 1974 TER O ZASNOVAH PROGRAMOV REPUBLIŠKIH IN TEMELJNIH INTERESNIH SKUPNOSTI.

Dne 25. 11. 1974 je predal skupni delavski svet KK Ptuj v razpravo poročila o realizaciji programov republiških in temeljnih interesnih skupnosti v devetih mesecih leta 1974; predloge skupnosti o porabi viškov sredstev nad planiranimi in zasnove programov republiških in temeljnih interesnih skupnosti za 1975. leto.

Razprave so končale na zborih delavcev TOZD 10. 12. 1974. SDS KK Ptuj je poslal po analizi razprav naslednje tolmačenje vsem samoupravnim interesnim skupnostim in občini Ptuj, odboru za spremljanje družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja o splošni in skupni porabi ter predsedniku IS SO Ptuj. Zavedamo se, da smo prekoračili rok, določen za javno razpravo, vendar je to opravičljivo glede na pomembnost odločitve za ali proti predlogom.

Ne glede na vrsto pripomb smo se odločili delavci v TOZD združenih v delovno organizacijo KK Ptuj, da podpisemo anekse k samoupravnim sporazumom o programiranju in financiranju skupne porabe v 1974 letu. Menili smo, da bi bilo prav, da bi sodelovali člani interesnih skupnosti v razpravah na zborih delavcev in to na lastno pobudo, ne da bi jih za to prosili.

Delavci smatramo, da so poročila za 9 mesecev 1974 leta premalo jasna in preveč skromna. To ne velja za poročila temeljne kulturne skupnosti. Zahtevamo, naj bodo poročila za 1975 leto razumljivejša in naj vsebujejo več konkretnih podatkov. Predlagamo, naj bodo v 1975 letu poročila redna in ne, da čakamo na nje devet mesecev, kot je to v 1974 letu. Če bo tako tudi v 1975. letu, bomo imeli slab pregled nad porabo teh sredstev.

Delavci KK Ptuj smo razpravljali tudi o zasnovi programov interesnih skupnosti za leto 1975 in sklenili: tako dolgo, dokler ne bomo prejeli podrobnejših analiz realizacije programov za leto 1974, ne moremo dati ocene zasnov programov za leto 1975.

Iz teh zasnov ni razvidno, kakšno obremenitev pomenijo sprejeti programi za združeno delo; razpoložljivi podatki ne zadostujejo za izračune, ki bi prikazali realno stanje. Delavci KK Ptuj zahtevamo, da se organizirajo za vse skupnosti, kjer so za to dani pogoji, skupne službe za več skupnosti. Menimo, da bo tako delo cenejše in kvalitetnejše. Da je

tako, je namreč pokazala praksa v gospodarstvu, zato nas bodo težko prepričali nasprotno misleči.

Predlagamo, da so podrobno razčlenjeni zneski v programih za leto 1975, ki jih bomo prispevali za opravljanje rednega dela SIS in zneski, potrebni za razširjeno reprodukcijo — investicije SIS. Tako bo lažji pregled nad koriščenjem teh sredstev in ne bo prišlo, do preliivanja sredstev. Menimo, da se v letu 1975 ne bi smeli ravnati OD v SIS po poprečnih republike, temveč po povprečno izplačanih OD v občini. Tako se v letu 1975 ne bo več zgodilo, da bi si povečale družbene dejavnosti osebni dohodek za obdobje prvih devet mesecev na PN KD za 12,3 %, ko vendar vemo, da so se povečali OD delavcev v mnogih OZD v občini za precej manj, če se sploh so, vemo pa tudi, da so prispevali vsi ti delavci svoj delež za realizacijo programov SIS.

Interes vseh mora biti poglobljanje pogojev gospodarjenja v občini. Smatramo, da je premalo, če so za to zainteresirani samo delavci, zaposleni v gospodarstvu obci-

ne, vsi drugi pa se ravnajo po nekem republiških poprečjih.

Ne bi bilo prav, če bi si povečala katerakoli organizacija na področju družbene dejavnosti OD iznad dopustnega indeksa 112,3 kot ima pravico. Zahtevali bomo, da se nam predložijo ti podatki. Kršitelji določil sporazuma so si tako, vsaj mislimo, naredili slabo uslugo. Enako kot za OD bi naj veljalo za vse prejemke, ki jih predvideva sindikalna lista za leto 1975.

Prepričani smo, da mislite enako kot mi, da ne bi bilo prav, če bi bili v sporazumih zneski, ki jih bo v skladu z listo moč izplačati, torej skrajne gornje meje. Delavci v TOZD bomo lahko realizirali določila sindikalne liste le v okviru razpoložljivih možnosti, zato mislimo, da bi se, kar se tega tiče, morale tudi SIS ravnati po gospodarstvu in programih z zneski, ki bodo enaki poprečnim zneskom, ki jih bodo koristili delavci v TOZD. Poglejmo samo primer. Regres za dopust bomo dobili le, če bomo ustvarili dovolj ostanka dohodka in to v znesku, ki ni nujno, da bo enak tistemu, ki ga določa sindikalna lista. Verjetno bodo v naši občini tudi delavci, ki si regresa sploh ne bodo mogli izplačati, ker za to ne bodo imeli sredstev.

Vsi delavci, tisti, ki bodo imeli sredstva, pa tudi tisti, ki jih zaradi najrazličnejših razlogov ne bodo imeli, bodo v slučaju, da bodo v programih SIS maksimalni zneski iz liste, prispevali od OD enake zneske za financiranje teh programov.

Zato menimo, da bi bilo prav, da se SIS ravnajo pri vseh teh prejemkih in tudi OD, po gospodarstvu v občini in ne v republiki.

V programih naj bodo vsi ti podatki jasno prikazani in podrobno razčlenjeni.

Smatramo, da ni dovolj, če je v zasnovah zapisano npr.: »skrb za urejanje standarda delavcev«. Želimo vedeti, koliko nas bo ta skrb stala in kaj je mišljeno pod to skrbjo. Potrebni so nam konkretni zneski; šele takrat se bomo lahko odločili za potrditev programov ali pa dali predloge za spremembo le-teh. Bojimo se, da bomo razvrednotili, če se bo tudi v letu 1975 nadaljevalo s prakso iz leta 1974, sistem družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja na področju splošne in skupne porabe.

Za podpisnika aneksov pooblaščamo tovariša Franca Frajnkoviča, inž. agr.

Predsednik SDS KK Ptuj:
Franc Frajnkovič, inž. agr.

KOMISIJA ZA DOPOLNITVE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽITVI OZD V SOZD KMETIJSKO PREHRAMBENI KOMBINAT

Na prejšnji seji DS SOZD imenovana se je sestala na seji 6. 11. 1974 in obravnavala izhodišča za dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD ter je zadolžila skupine za pripravo sporazuma.

Po razpravi je sprejela naslednja stališča:

1. Predlogi, ki so bili evidentirani na različnih nivojih in v različnih strukturah glede dopolnitve samoupravnega sporazuma in sicer, da se pripravi predlog za tesnejše povezovanje TOZD—OZD čez SOZD ter druga varianta, da se uredijo tesnejši odnosi znotraj SOZD, se morajo prediskutirati v vodstvenih skupinah, skupno s predstavniki družbenopolitičnih organizacij v vsaki OZD.

2. Komisija osvaja stališče, izraženo v razpravi, hkrati pa podpira stališče, da se organizirajo skupne službe na ravni SOZD s tem, da se slabijo funkcije, ki se združujejo na ravni SOZD, v TOZD in OZD.

3. Komisija osvaja predlog strukture samoupravnega sporazuma, ki ga določa ustava. Samoupravni sporazum mora biti odraz dejanskih hotenj

delavcev TOZD in OZD, združenih v SOZD.

V samoupravni sporazum o združitvi v SOZD je potrebno zlasti vključiti še:

- informiranje,
- vsklajevanje programov,
- delitve dela med OZD,
- avtomatsko obdelavo podatkov,
- družbeni standard in izmenjavo rekreacijskih zmogljivosti med TOZD in OZD,
- skupna vlaganja v družbeni standard.

4. Po predlogu kolegijskega poslovodnega organa SOZD zadolžuje komisija za pripravo predloga dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD pravnike delovnih organizacij.

UREDNIŠKI ODBOR

Na seji 6. 12. 1974 je pregledal uredniški odbor material prejšnje, pete številke internege časopisa »Naša pot«, se dogovoril za nadaljnje delo ter po odhodu novinarja in tehničnega urednika Milana Cilenška za ponoven razpis delovnega mesta novinarja.

Mihaela Pišek

SOZD KMETIJSKO PREHRAMBENI KOMBINAT

KOMERCIALNI ODBOR

Na deveti seji 12. 11. 1974 je razpravljal komercialni odbor o poslovanju tržnice v Velenju in ugotovil, da so opravljene pomanjkljivosti, ugotovljene na prejšnji seji.

Za skupno nabavo umetnih gnojil pri INA Kutina in pri Tovarni dušika Ruše je bilo dogovorjeno, da se zberejo do 22. 11. 1974 podatki o potrebnih količinah in porabi umetnih gnojil. Za sklepanje in podpis pogodbe sta pooblaščenca Jurček Mlakar, predstavnik iz KK Ptuj in predstavnik iz Agrokombinata Maribor.

Člani komercialnega odbora so se dogovorili za skupno nabavo mehanizacije in rezervnih delov za popravila kmetijskih strojev in predlagali, da bi si medsebojno razdelile delo lastne delavnice in druga drugi pri tem pomagale.

V zvezi s prodajo sadja je bilo dogovorjeno, da se izdela predlog pogodbe o skladiščenju sadja v mariborski hladilnici.

O odkupu živine je poročal Franc Šuman iz »Košakov« TMI Maribor in poudaril, da se pojavljajo v tem času večje ponudbe govedi iz kmečkega odkupa in dodal, kaj vse bo v novem zakonu o premijah.

Pripombe na osnutek resolucije o družbeno ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1975

Na konferenci delegacij Kmetijskega kombinata Ptuj, 10. decembra 1974, smo obravnavali osnutek resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1975.

Za resolucijo imamo naslednje pripombe in predloge: Osnutek resolucije je morda premalo konkreten. Kmetijstvo je premalo zajeto in konkretizirano v osnutku resolucije z ozirom na pomembno gospodarsko dejavnost in sprejeti »zeleni program«.

Ukrepi za hitrejši razvoj manj razvitih območij, predvideni v osnutku resolucije, niso povsem skladni z doslej načrtano politiko. Manjkajo jasno opredeljeni ukrepi za hitrejši razvoj teh območij. Določila v resoluciji so tako splošna, da iz njih ni razvidno, kako doseči hitrejše premike.

Zato predlaga konferenca delegacij, da se vključijo v hitrejši razvoj kmetijstva v resolucijo še naslednji ukrepi: v okviru davčne politike sprejeti dodatne olajšave za razbremenitev dohodka TOZD v kmetijstvu, kot to velja za rudarstvo in založniško dejavnost; z ukrepi ekonomske politike zagotoviti stabilnejše tržišče za kmetijske proizvode. V nasprotnem primeru ne bomo dosegli predvidene rasti proizvodnje za 3,5%.

Za večjo proizvodnjo

Dosedanje izkušnje plasmana kmetijskih proizvodov, v pogojih nestabilnega in nezagotovljenega tržišča, ne stimulirajo, oziroma niso stimulaturna za povečanje proizvodnje in je zaradi tega predvidena rast za 3,5% lahko vprašljiva.

Dosedanji proizvodni rezultati kmetijske proizvodnje navajajo na ugotovitev, da ni toliko problem proizvesti z ozirom na uporabo znanosti, sodobne tehnologije, mehanizacije, organiziranost proizvodnega procesa in samoupravnih odnosov, pač pa sta bistvena problema prodaja in organiziranost tržišča kmetijskih proizvodov.

Dokumenti, sprejeti na VII. kongresu ZKS in na X. kongresu ZKJ, poudarjajo proizvodnjo hrane. Smatramo pa, da osnutek resolucije premalo vključuje te naloge.

Usmerjenost na večjo proizvodnjo hrane postavlja pred organizacijo združenega dela v kmetijstvu še posebne in zahtevne naloge. Tega se zavedamo tudi v SOZD KPK Ptuj, zlasti še na odgovornost no-

silca nadaljnjega povezovanja kmetijske proizvodnje v severovzhodni Sloveniji.

Večji dohodek gospodarstva

Menimo, da bi morali v resoluciji konkretnije opredeliti instrumente ekonomske politike, ki bodo zagotovili doseganje postavljenih ciljev v gospodarstvu. S predvidenimi instrumenti ekonomske politike ne bodo cilji dosegljivi.

V resoluciji namreč govorimo o večjem dohodku gospodarstva, hkrati pa pozabljamo na vrsto predvidenih predpisov v naslednjem letu, ki bodo po naših ocenah močno vplivali na rezultate in pogoje gospodarjenja.

Pri tem mislimo tudi na nove predpise o obračunu celotnega dohodka in dohodka v TOZD, ki bodo, kot se predvideva, v sistem obračuna uvedli namesto fakturirano realizacijo, plačano realizacijo.

Sredstva za skupno porabo so sicer v osnutku resolucije predvidena nižja, kot narašča družbeni proizvod. Dosedanje izkušnje pa vendarle kažejo, da se nekatera predvidevanja na tem področju niso uresničevala. Predvideva se, da se skupna poraba giblje v normalnih mejah, na drugi strani pa vidimo, da se bodo obremenitve gospodarstva povečale.

Družbeni dogovor in predlogi

Predlogi k družbenemu dogovoru o razporejanju dohodka in osebnih dohodkov ter splošna in skupna poraba: K 10. členu manjka določilo, da so delavci, zaposleni v samoupravnih interesnih skupnostih, dolžni sodelovati na razpravah o realizaciji programov tekočega leta in o zasnovah programov za naslednje leto.

K 12. členu — strokovno tehnične zmogljivosti so dolžne združevati za več interesnih skupnosti, če so za to dani pogoji in ne samo po potrebi, kot je navedeno v tem členu. Osebnih dohodki delavcev, zaposlenih v SIS in družbenih dejavnostih morajo biti odvisni in vsklajeni z višino povprečno izplačanih osebnih dohodkov v občini, ne pa po povprečju republike.

Isto velja za vse prejemke, ki jih predvideva predlog sindikalne liste za leto 1975.

Predsednik konferencie delegacij KK Ptuj:
Janko Kolar

Agrokombinat Maribor

Delavski svet TOZD Kmetijstvo

Na 12 zasedanjih je razpravljal delavski svet o naslednjih vprašanih in je sprejel med drugim naslednje sklepe:

1. Potrdil zaključni račun temeljne organizacije za leto 1973;

2. potrdil proizvodno finančni plan za 1974. leto;

3. potrdil investicijski program za nabavo mehanizacije; rekonstrukcije vinogradov, hidromelioracije in izgradnjo sušilnice ter silosov za žita;

4. potrdil dolgoročni investicijski program;

5. potrdil podpis desetletne pogodbe o proizvodnji in prodaji vina Vinagu Maribor;

6. periodična obračuna s stanjem 30. 6. in 30. 9. 1974;

7. razpisal in imenoval vodilna delovna mesta;

8. razpisal volitve v temeljno delegacijo za zbor združenega dela SO Maribor in splošno delegacijo za delegiranje

delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti;

9. odobril udeležbo na II. natečaju za pridobitev stanovanjskih kreditov iz združenih sredstev.

Zraven tega je dal v razpravo zborom delovnih ljudi ter nato verificiral:

1. samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu;

2. samoupravni sporazum o obveznostih delavcev v združenem delu;

3. samoupravni sporazum o delitvi dohodka in osebnega dohodka;

4. pravilnik o samoupravni delavski kontroli;

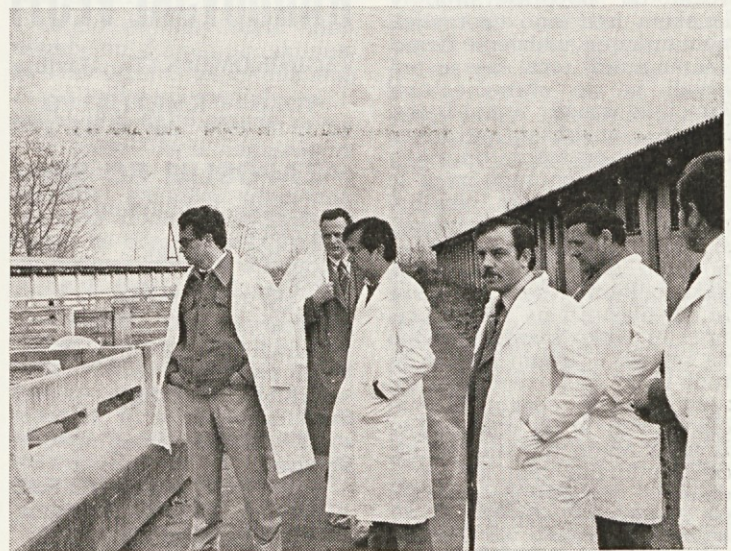
5. program stanovanjske graditve za 1974. leto;

6. letni program rekonstrukcij, usposobitev in izboljšav;

7. statut OZD Agrokombinata Maribor.

Obisk iz Mehike

Kmetijska delegacija je videla več zanimivosti

Mehiški gostje ob ugledu farme prašičev

V sredini meseca novembra 1974 je obiskala Kmetijski kombinat Ptuj mehiška delegacija pod vodstvom Luisa Vicente Echeverie, generalnega direktorja nacionalne komisije za mlekarstvo Mehike. V delegaciji sta bila še Alejandro Morgado, direktor komisije in Charles Eurico Peres Castro, profesor na katedri za prehrano na Veterinarski fakulteti.

V spremstvu predstavnikov Kmetijskega kombinata Ptuj in Živinorejsko veterinarskega zavoda Ptuj so si ogledali živinorejske objekte pri koope-

rantih obrata za kooperacijo KK Ptuj, pri kooperantih Jožetu Korošču v Moškajncih 6, pri Ivanu Janžekoviču v Gajevcih 33 in pri Ludviku Napaštu v Mihovcih ter plemenske bike v Živinorejsko-veterinarskem zavodu. Na kmetijskem kombinatu so si ogledali Farmo prašičev in Tovarno močnih krmil.

Zanimali so se predvsem za organizacijo proizvodnje in za izkušnje, ki smo jih pri tem dosegli za tehnologijo vzreje oziroma pitanja, kot tudi za rezultate vzreje.

T. F.

»KOŠAKI« TMI MARIBOR

Največji obseg proizvodnje - 1974

»Košaki« TMI Maribor je edini dobavitelj in predelovalec mesa v okviru sestavljene organizacije združenega dela. Po rekonstrukciji klavnice v letu 1967 so bile nove možnosti za povečano proizvodnjo. Kapaciteta naše proizvodnje je iz leta v leto naraščala; ker pa niso bile tržne razmere vselej ugodne, je bil obseg proizvodnje po posameznih asortimanih različen.

Kakšen je bil obseg proizvodnje glede na število zaklanih živali pred in po rekonstrukciji povedo naslednji podatki: govedo prašiči teleta

1965	2676	10.708	361
1966	3216	9.603	887
1968	6679	22.597	5.428
1972	4825	33.980	429
1973	6803	26.677	44
1974	11229	38.200	1.600

Večja ponudba kot povpraševanje

Kakor je že razvidno iz navedenih podatkov samih, je obseg proizvodnje največji v letu 1974. Pri tem pa je treba povedati, da je bila v letošnjem letu ponudba živine na območju mariborske regije večja od povpraševanja. V lanskem letu smo ugotavljali pomanjkanje vseh vrst živine. To pa zaradi tega, ker so prihajali na to območje tudi kupci iz drugih regij. Letos, ko se je zmanjšala na domačem trgu potrošnja mesa in je bil ustavljen tudi izvoz le tega v Italijo, smo ostali v naši regiji edini pomembnejši kupec živine. Temu ustrežno smo iskali vse možnosti, kako odkupiti vse tržne viške in jih plasirati na tržišču; čeprav bi lahko kupovali živino na sejmih v drugih regijah in tudi izven naše republike po znatno nižjih cenah, smo jo odkupovali le od ponudnikov iz naše regije ter smo se pri odkupu držali cen, ki jih je določila Živinorejska poslovna skupnost Slovenije.

Proizvajalci kritizirajo odkupne cene

Mnogokrat kritizirajo proizvajalci, da so odkupne cene živine prenizke in da je prodajna cena mesa glede na obstoječe odkupne cene živine previsoka. Zato želim povedati, da so določene obstoječe prodajne cene svežega mesa z zveznim odlokom o najvišjih cenah svežega mesa v prodaji na drobno po naslednjih odkupnih cenah živine:

— za teleta	17,00 din
— MGP s 56 % klavnostjo	15,00 din
— mesnati prašiči (beconi)	13,50 din
— mastni prašiči	9,70 din
— govedo	12,00 din

Odkupne cene, regres in premije

Zavedamo se, da niso stimulative obstoječe odkupne cene za proizvajalce mladega pitanega goveda brez dodatnih regresov. Zato so zagotovljeni regresi za 1974. leto po programu Živinorejskega pospeševalnega sklada Slovenije v višini 300 din po komadu mladega spitanega goveda. V razpravi je tudi predlog, naj bi bile premije od 1. 10. 1974 do 31. 3. 1975 za farmsko, kakor tudi za organizirano kooperacijsko proizvodnjo mladega pitanega goveda v višini 3 din za kilogram.

Največja dobavitelja kvalitetno pitanega mladega goveda iz farmske reje sta v okviru sestavljene organizacije združenega dela »Agrokombinat« Lenart s 1400 komadi letno in »Agrokombinat« Maribor s 400 komadi letno; največji dobavitelj prašičev je Kmetijski kombinat Ptuj s

24.000 komadi letno. Vse tri organizacije združenega dela so tudi močni dobavitelji mladega pitanega goveda, goveda in drobnice iz kooperacijske proizvodnje. Poleg navedenih organizacij pa nam dobavljajo mlado pitano govedo, govedo in drobnico tudi vse kmetijske zadruge iz mariborske regije in »Slovenija vino« Ljubljana, obrat »Jeruzalem« Ormož.

Največje dobave domačemu tržišču

Po programirani dobavi živine predvidevamo do konca leta 1974 realizacijo 3.347 ton svežega mesa, 2.650 ton klobasnih in suhomesnatih izdelkov in 100 ton masti. Od tega bo odpadlo na izvoz 4 % proizvodov. Lahko povem, da imamo organizirano lastno trgovsko mrežo v Mariboru, Ptuj, Trbovljah, Velenju in Izoli: prek nje prodamo cca. 35 % vseh proizvodov, med tem ko vnovčimo druge pro-

izvode prek grosistične prodaje in potujoče trgovine.

Tudi za preskrbo večjih mest

V našem razvojnem programu za 1975. leto dajemo pomembno mesto plasmanu na domačem in tudi na mednarodnem tržišču. Zato posebna pozornost razvoju lastne trgovske mreže s preskrbovalnimi centri v večjih mestih po Jugoslaviji, posebno pa v turističnih centrih ob Jadranu; hkrati bomo širili tudi grosistično prodajo in prodajo prek potujoče trgovine.

Se naprej bomo morali stremeti tudi za tem, da bomo razpolagali z vsemi proizvodnimi asortimani; ugotavljamo namreč, da je povpraševanje po vseh vrstah mesa in njihovih izdelkih, seveda pa morajo biti kvalitetni.

Pomočnik vodje komercialnega sektorja

Franc Suman, ing. agr.

KADROVSKE VESTI

»AGROKOMBINAT« Maribor

TOZD — KMETIJSTVO
od 1. 10. 1974 do 30. 11. 1974

ZAPOSILILI SO SE:

(skupno 9 delavcev)

Gostinstvo

— RAJSP Darinka

Pekre

— RANČIGAJ Miran

Pesnica

— SRAJ Milivoj,

Stroj. post in delav.

— KRAJNER Jože,

Svečina

— DRAGANIČ Ivan,

Uprava

— SIROVNIK Marija, CERAR

Matjaž, PETRIČ Karolina,

VOJNIC Mirko,

ODŠLI SO:

(skupno 23 delavcev)

Košaki-Kamnica

— BEZJAK Silvo v JLA, POŽ-

GAN Herman,

Kungota

— POTRČ Alojz, MAJHENIČ

Marija,

Mešalnica

— TRSTENJAK Franc, VE-

ROVNIK Anton

Pesnica

— LAKATOŠ Rozalija,

Pekre

— BAUMHAKEL Milan,

Rače-Radvanje

— ČELAN Ana, STUBIČAR

Verona,

Stroj. post. in delavnica

— TASENSKI Dušan, GRAH

Viljem, ARTIČ Miran,

Svečina

— MAJER Silvo, HALIČ Jože,

Uprava

— ZAGODE Jelka, SIROVNIK

Marija, LOBNIK Marija,

ROZMAN Janez, TOMAŽIČ

Eva,

»Ribe«

— BERGANT Frančiška,

Hladilnica

— GORNJAK Beno, NEKREP

Mira.

UPOKOJILI SO SE:

(skupno 2 delavki)

Košaki-Kamnica

— JUGOVEC Ana,

Svečina

— PARTLIČ Marija.

KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ

V novembru 1974 prišli: 27

TOZD TEHNOSEK:

Anica REBERNIK, Danica

PLAJNŠEK, Silva VINDIŠ,

Kristina ŽURAN, Marjana ŠI-

SEK, Terezija PETROVIČ,

Majda BREČ, Ivanka LJU-

BEC, Olga ILEC, Marjana

ČRNKO, Antonija ŠMIGOC,

Kristina POLANEC, Neža BE-

ZJAK, Elizabeta VINCEK,

Ida PAJNKIHER, Darinka

VAJDA, Danilo RIHTARIČ,

Vladimir KORITNIK, Janez

KOLARIČ, Marija BEDRAČ,

Marija WEISBACHER, Aloj-

zija JUS.

TOZD GOZDARSTVO:

Franc PULKO.

TOZD MIZARSTVO:

Avgušti ZEBEC.

TOZD MLEKARNA:

Neža MISLOVIČ

TOZD TOVARNA MOČNIH KRMIL:

Ivan PERGER.

TOZD KMETIJSTVO:

DE Zavrč VS:

Marjan PETROVIČ.

V novembru 1974 odšla

TOZD GOZDARSTVO:

Jožef GAJZER — upokojen

TOZD MLEKARNA:

Vincenc LONČARIČ.

V decembru 1974 odšel

ODŠLI SO:

SOZD KPK PTUJ

Milan CILENSEK.

AGROKOMBINAT LENART

ZAPOSILILI SO SE:

(skupno 5 delavcev)

Skupne službe: Venčeslav Slatinšek

in Marija Čuček.

Kmetijski obrat Lenart: Krušnik

Franc.

Transport: Anton Kraner.

Gostinstvo in trgovine: Antonija

Peklar.

ODŠLI SO:

(skupno 3 delavci)

Kmetijski obrat Lenart: Pavao Be-

denik in Pavla Majc.

Skupne službe: Helena Rep.

»KOŠAKI« TMI MARIBOR

ZAPOSILILI SO SE:

(skupno 10 delavcev)

Zdenka Žižek, Terezija Stiglic, Mi-

lena, Ravnikar, Ljubica Kramberger,

Marija Hranjec, Cvetka Kniplič, Dra-

gica Umek, Marija Skralovnik, Vili

Kronaveter, Ljubomir Kirbiš.

ODŠLI SO:

(skupno 11 delavcev)

Ivan Petek, Miroslav Polič, Marija

Koman, Alojz Lah, Dušan Jovičič,

Božo Kumer, Milan Franc, Jože Gra-

dišnik, Franc Unuk, Drago Kaluder,

Jože Radin.

Urejanje medsebojnih razmerij v Kmetijskem kombinatu Ptuj

V skladu z zveznim zakonom o medsebojnih razmerjih v združenem delu smo se delavci TOZD v sestavu Kmetijskega kombinata Ptuj odločili, da bomo ta razmerja uredili z naslednjimi samoupravnimi sporazumi:

- s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih v združenem delu TOZD,
- s samoupravnim sporazumom o varstvu pri delu TOZD,
- s samoupravnim sporazumom o sistemizaciji delovnih mest TOZD ter
- s skupnim samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih v združenem delu podjetja Kmetijski kombinat Ptuj.

V februarju in marcu smo imeli na zborih delavcev po vseh TOZD organizirane razprave o zveznem zakonu o medsebojnih razmerjih ter o samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih TOZD in o podobnem skupnem samoupravnem sporazumu podjetja. V času od 1. marca do prve polovice aprila pa so zbori delavcev TOZD oba sporazuma tudi sprejeli.

V mesecu maju je bil sprejet novi republiški zakon o medsebojnih razmerjih, 31. maja 1974 pa so bile v Ljubljani podpisane spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnega dohodka grupacije kmetijske dejavnosti SRS. Zaradi teh sprememb in dopolnitev smo morali dopolniti tudi naše samoupravne sporazume. Zato so bili v času od 18. do 29. junija 1974 zbori delavcev TOZD, na katerih so bile sprejete spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih TOZD ter spremembe skupnega samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih podjetja, ki so ga prve dni julija tudi podpisali vsi delavci, pooblaščenici od zborov delavcev.

Spremembe in dopolnitve skupnega samoupravnega sporazuma

Največ sprememb in dopolnitev je bilo v zvezi s samoupravnim sporazumom o delitvi dohodka in osebnega dohodka grupacije kmetijske dejavnosti SRS, na osnovi katerega smo sprejeli naslednje dopolnitve:

— **Dodatek na delovno dobo** se od 1. julija 1974 dalje izplačuje v določenem odstotku na analitično oceno delovnega mesta delavca ter je odvisen od skupne delovne dobe in delovne dobe v TOZD oziroma v kombinatu. Ta dodatek znaša najmanj 1% na skupno delovno dobo od 2 do 5 let in največ 10% na skupno delovno dobo nad 30 let. Za delovno dobo v TOZD oziroma v kombinatu pa pripada delavcu še 1 do 5% dodatka na analitično oceno, to je 1% na delovno dobo od 2 do 5 let in 5% nad 20 let delovne dobe v TOZD oziroma v kombinatu.

— Za delo na dan državnega ali republiškega praznika ima delavec pravico do dodatka, ki znaša 50% OD, za delo na dan tedenskega počitka (nedeljo) pa 30% OD. Če je izjemoma to še nadurno delo, se delavcu OD zviša še za 50%.

— OD za čas, prebit na nočnem delu, se zveča za 30% od osnove OD.

— Na novo je uveden dodatek za delo v deljenem delovnem času (če je prekinitev več kot dve uri), ko ima delavec pravico do dodatka 250 dinarjev mesečno, če dela v deljenem času ves mesec; če dela ne opravlja ves mesec, se mu za tako delo prizna 10 dinarjev na dan.

— Spremenjene so nagrade vajencem, ki znašajo najmanj 500 dinarjev za prvo leto, 600 za drugo leto in 700 dinarjev za tretje leto učenja.

— Na novo so določene nagrade za obvezno počitniško prakso, ki znašajo 600 dinarjev mesečno za dijake srednjih šol, 800 za študente višjih šol in 1000 dinarjev za študente visokih šol.

— Spremenjeno je nadomestilo osebnega dohodka za čas odsotnosti zaradi bolezni, ki znaša 90% od osnove prejšnjega leta (doslej je znašalo nadomestilo 80% za prvih 7 dni bolezni).

— Zvečana je višina dnevnic, ki znaša 120 dinarjev za čas 24 in najmanj 12 ur ter 80 dinarjev za čas nad 8 do 12 ur dnevno.

— Terenski dodatki za delo zunaj podjetja znašajo po novem 54 dinarjev na dan, na območju podjetja pa do 30 dinarjev; če pa delavec na območju podjetja prenočuje, znaša terenski dodatek do 54 dinarjev, odvisno od določb samoupravnega sporazuma posamezne TOZD.

— Regres za organizirano prehrano med delom je zvečan na 100 dinarjev mesečno.

— Sezonski delavci imajo pravico do najnižje določenega zneska regresa za letni dopust, ki znaša letos 600 dinarjev, in ne samo do polovice takega zneska, kot so ga dobivali prejšnja leta.

— Namesto gmotne pomoči družini umrlega delavca, ki je doslej znašala 2000 dinarjev oziroma v primeru nesreče pri delu 3000 dinarjev, se taki družini izplača odpravnina v višini dvomesečnega poprečnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji. V enaki višini se od 1. julija 1974 dalje izplačuje tudi odpravnina starostnim in invalidskim upokojencem.

— Za izobraževanje bomo v letošnjem letu odvajali 1,5%, v sklad za stanovanjsko izgradnjo pa 8% sredstev od bruto OD delavcev.

— V analitični oceni se zveča število točk za pogoje dela — kriteriji D₁ do D₇ — za 100%, to je od doslej možnih 160 na 320 točk. To zvečanje bo zelo ugodno vplivalo na analitične ocene delavcev v neposredni proizvodnji, ker drugi delavci praviloma niso ocenjeni po teh kriterijih.

To so najbistvenejše spremembe in dopolnitve skupnega samoupravnega sporazuma, ki se bodo uporabljale od 1. julija 1974 dalje, razen

— določil, ki se nanašajo na nadomestila, ki bremene materialna sredstva (dnevnice, terenski dodatki, nočnine in regres za organizirano prehrano delavcev), ki se uporabljajo od 1. junija 1974 dalje, ter

— določil, ki se nanašajo na višino regresov za letni dopust, višino sklada za stanovanjsko izgradnjo in višino sredstev za strokovno izobraževanje in štipendiranje, ki se uporabljajo od 1. januarja 1974 dalje.

Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma TOZD

V samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu TOZD izhajajo skoraj vse spremembe in dopolnitve iz novega republiškega zakona o medsebojnih razmerjih. Teh sprememb je precej, vendar so najpomembnejše zlasti naslednje določbe:

— **Delavka-mati ima po preteku porodniškega dopusta v trajanju najmanj 105 dni, če to zahteva, še pravico:**

1. nadaljevati izrabo porodniškega dopusta še 141 dni ali

2. delati 4 ure na dan do 12. meseca otrokove starosti.

Tak podaljšani dopust ima praviloma mati, v izjemnih primerih pa tudi oče, če ne guje otroka in sta se roditelja tako sporazumela. Razširjene pravice v zvezi z materinstvom pa se bodo začele uporabljati šele s 1. januarjem 1975 in se bodo uporabljale tudi za delavke, ki bodo na ta dan porodniškem dopustu, ne pa tudi za tiste delavke, ki bodo takrat že delale 4 ure dnevno.

— Novosti so tudi glede odgovornosti delavcev. Z republiškim zakonom je bil odpravljen ukrep »zadnji javni opomin«, ki se je smel doslej izreči delavcu zaradi kršitve delovne obveznosti. Namesto tega je uzakonjen ukrep »časna razporeditev (premestitev) delavca na drugo delovno mesto, za katero se zahteva ista ali neposredno nižja stopnja strokovne izobrazbe določenega poklica oziroma smeri ali stroke, največ za dobo enega leta«. Druga taka novost pa je, da se ukrep »prenehanje lastnosti delavca v združenem delu zaradi takšne kršitve obveznosti, ki huje krši skupne interese drugih delavcev ali temeljne organizacije« lahko izreče tudi pogojno, tako da se odloži izvršitev izrečenega ukrepa za čas, ki ne sme biti daljši od enega leta, s pogojem, da se ta ukrep ne bo izvršil, če delavec v tem času ne stori nove kršitve obveznosti.

— V skladu s 65. členom republiškega zakona so sprejeta tudi nova določila, s katerimi je določeno, da se šteje, da je delavec dal izjavo, da ne želi več delati v temeljni organizaciji:

1. če brez utemeljenega razloga preneha prihajati na delo in izostane z dela 4 zaporedne delovne dni;

2. če izjavi svojim sodelavcem ali dá na kak drug način razumeti, da ga ne bo več na delo; in

3. če se zaposli drugod, ode na delo v tujino, ali če se dá iz drugih razlogov nedvoumno ugotoviti, da delavec ne želi več delati v TOZD.

Našteli smo le nekaj novosti, s katerimi pa se bo lahko vsak delavec podrobneje seznanil, ko bo tak spremenjen samoupravni sporazum neposredno prejel. F.G.

VARSTVO PRI DELU

AGROKOMBINAT LENART

Znano je dejstvo, da si intenzivno in smotrno urejanje varnega dela šele utira pot v organizacije združenega dela. Ustavne določbe, ki urejajo pravico in dolžnost, da delavci urejajo in izboljšujejo razmere svojega dela ter da organizirajo varstvo pri delu in počitek, so sicer vsestransko natančneje obdelane v ustreznih zakonskih in pozakonskih predpisih. Glede na skokovit napredek varstva pri delu pa je na osnovi zadnjih zveznih in republiških ustavnih dopolnil, iz katerih se je oblikovala nova ustava, že sprejet novi republiški zakon o varstvu pri delu.

132 delavcev opravilo izpit iz varstva pri delu

Organizacija združenega dela Agrokombinat Lenart se je kar učinkovito vključila v uredniševanje teh zakonov. Na področju vzgoje za varno delo je bil dosežen viden uspeh, saj je uspešno opravilo izpit iz znanja o varstvu pri delu med sedaj zaposlenimi kar 113 delavcev oziroma vseh skupaj 132 delavcev. Služba varstva pri delu je že precej dobro urejena, kljub temu pa bi bilo treba izvesti še nekatere sistemske rešitve, predvsem glede razmejnitve kompletnih dolžnosti vodilnih in vodstvenih delavcev v obratih in enotah v proizvodnji. Skladno s pravilnikom o varstvu pri delu, ki ga je treba prilagoditi novemu zakonu, bi bilo treba določiti neposredno odgovornost za varne delovne razmere prav neposrednim vodjem delovnih enot (poslovodnim delavcem). Naloga referenta za varstvo pri delu pa se naj tem bolj usmeri v organiziranje kontinuirnega izobraževanja vseh profilov delavcev, v urejanje statističnih in drugih evidenc, v nadzor nad izvajanjem varstvenih ukrepov, v kontrolo higiensko tehničnih norm, v evidenco zdravstvenega stanja delavcev in ne nazadnje tudi v preučevanje socialnih in drugih vidikov, ki vplivajo na varno počutje delavcev na delovnem mestu.

15 nezgod v letu 1973, 16 nezgod v 9 mesecih leta 1974

Za nesreče pri delu je kar precej vzrokov. V 15 primerih teh nesreč v naši organizaciji leta 1973 so vzroki razdeljeni v glavnem v naslednji skupini:

- 6 je objektivnih,
- 9 je subjektivnih vzrokov, med katere bi v glavnem šteli nepazljivost, malomarnost in nevednost.

V devetih mesecih tega leta je bilo že 16 delovnih nezgod, a vzroki so isti.

Pogostnost nesreč pri delu znaša v 1973. letu 6,7 (leta 1972 je bilo poprečje 10,4, leta 1971 9,7 itd.). V devetih mesecih letošnjega leta znaša ta številka 8,8. Slovensko poprečje za leto 1973 pa je 7,5 na 100 delavcev.

Resnost kaže nekoliko drugačno sliko, saj znaša v letu 1973 kar 22,7 dneva, v letu 1974 pa 16,3 dneva. Glede na prejšnja leta (1972, 1971, ko je bilo poprečje med 17 in 20 dni) je poprečni izostanek 22 dni kar visoka številka; če pa primerjamo kar 14 nesreč z izpadom z dela od 8 do 26 dni in le eno nesrečo s 112 dnevi ter letošnjo resnost, lahko mirno ugotovimo, da smo pod slovenskim poprečjem, ki znaša v letu 1973 kar 18 dni.

Da ne bi prišlo do poklicnih obolenj, redno skrbimo za opremljenost delavcev z osebnimi zaščitnimi sredstvi, pa čeprav nastajajo pri tem včasih tudi finančne težave.

Vodje organizacijskih enot redno skrbijo, da so delavci ustrezno zdravstveno pregledani.

POŽARNA VARNOST

Požarna varnost se je v zadnjem letu občutno izboljšala. Osnutek pravilnika o požarnem redu v Agrokombinatu Lenart je že izdelan in bi ga naj še v tem letu obravnaval in potrdil centralni delavski svet podjetja.

V glavnem smo nabavili potrebna gasilna sredstva

Omembe vredno je le dejstvo, da je v uporabi še nekaj ročnih gasilnih aparatov z vodo in vodno peno, ki pa so v naših okoliščinah povsem neprimerni, zato bi jih bilo treba izločiti ter nadomestiti z aparati z ogljikovim dioksidom in gasilnim prahom (CO₂, S). Zastareli in dotrajani gasilni aparati so še samo na objektih OE Trate in po eden v trgovskih poslovalnicah.

V letu 1973 in letos smo v skladu s predpisi in potrebami objekta v kmetijskem obratu Lenart, v kmetijskem obratu Selce, v obratu gostinstvo lin trgovina (predvsem gostišče Crni les in restavracija Grozd) ter v obratu transport, po enega ali dva aparata na gasilni prah pa so dobile tudi vse poslovalnice trgovin v TOZD Kooperacija. V obratu transport smo nabavili tudi gasilne aparate S 2 kg za vse buldožerje, dovolj teh aparatov pa je v rezervi tudi za kamione. Nekaj traktorjev in vsi kombajni v kmetijskem obratu Lenart ter vsi traktorji v kmetijskem obratu Selce so od letos dalje tudi opremljeni z gasilnimi aparati S 2 kg oziroma S 3 kg.

Skratka, poudarim lahko, da je načrt opremljanja objektov in strojev z gasilnimi sredstvi v glavnem uresničen in je pred nami samo še redno dopolnjevanje in obnavljanje; predvsem pa bo treba tudi v prihodnje posvetiti veliko skrb rednemu vzdrževanju skoraj 200 gasilnih aparatov in drugih pripomočkov za ukrepanje ob nastanku požara.

Nekoliko več poudarka bomo morali v najkrajšem času posvetiti požarnovarnostni vzgoji in izobraževanju, kajti spontano in občasno »instruiranje« ni kdo ve kaj učinkovita učna metoda.

CIVILNA ZAŠČITA

Agrokombinat Lenart je specifična organizacija združenega dela, ki pokriva s svojimi objekti in enotami vse območje občine Lenart, zato tudi občinski načrt ukrepov

civilne zaščite ne predvideva enote samozaščite, ampak sestavlja splošne in specializirane enote za potrebe občinskega štaba za civilno zaščito Lenart. Te enote lahko uporabimo v posebnih situacijah tudi za lastne potrebe. V skladu s tem je že izdelan novi načrt ukrepov civilne zaščite v naši organizaciji, vendar ga bo treba uskladiti z najnovejšimi zakonskimi predpisi s področja ljudske obrambe in na podlagi teh z novim občinskim načrtom ukrepov civilne zaščite.

V naslednjem letu bo treba odvesti tudi nekaj več finančnih sredstev za to področje, saj mora delovna organizacija po zakonu o splošnem ljudskem odporu opremljati enote za civilno zaščito, ki jih sestavlja. Tako je načrtovan nakup kompletov za kolektivno zaščito v večjih delovnih enotah ter predvsem nakup orodja in zaščitnih sredstev za enote civilne zaščite.

☆
Nobeno od prikazanih področij ni neposredno sredstvo za delo; toda ob smotrnem in zavestnem ter doslednem uredniševanju vseh varstvenih ukrepov — tako s strani varstva pri delu in požarne varnosti kot tudi s strani civilne zaščite — bo tudi naša organizacija združenega dela naredila ogromen korak k čim bolj polnejši varnosti slehernega našega sodelavca, občana, ki mu nudimo storitve in dobrine, kakor tudi družbenega imetja v zvezi z delom in iz dela v pogojih normalne proizvodnje in v pogojih morebitnega splošnega ljudskega odpora ali drugačne izredne situacije. Janez Šijanec

AGROKOMBINAT MARIBOR

Kot nam je znano, združuje Agrokombinat Maribor tri temeljne organizacije združenega dela: Kmetijstvo, Gozdarstvo ter KZ Maribor.

Ker je problematika varstva pri delu bolj ali manj specifična za določeno temeljno organizacijo, naj tokrat podčrtam problematiko, ki se poraja v TOZD Kmetijstvo — v njenih proizvodnih enotah.

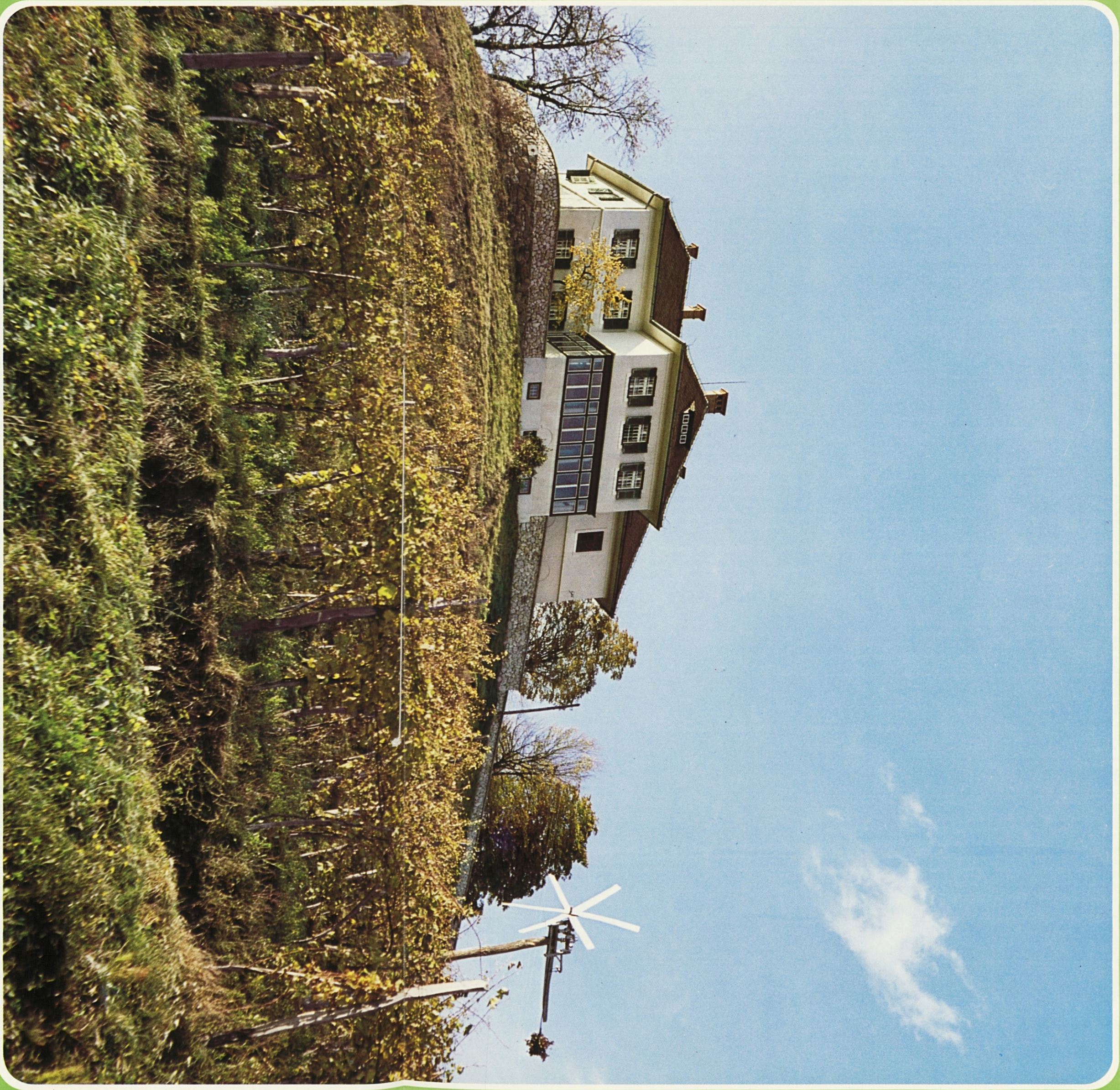
Poudariti moram, da so v tej TOZD predvsem kmetijski proizvodni obrati: sadjarstvo-vinogradniški ter poljedelsko-živilnorski, poleg teh pa še nekmetijski, kot jih mi v interni rabi imenujemo; to so: strojna postaja z delavnico Radvanje ter enoto gradnje in mizarstvo delavnico, obrat ribe, enota hladilnica, obrat mešalnica močnih krmil, enota gostinstvo in enota tržnica.

Velik izpad pri zdravstvenih pregledih

Glede oskrbe delavcev z zaščitnimi sredstvi ni problemov; zaščito prejemajo po pravilniku, ki predvideva za vsako delovno mesto primerno zaščito. Večji problem pa nastaja pri rednih zdravniških pregledih, ki jih morajo opraviti delavci vsako leto, in to delavci, ki imajo opravek z živili, vozniki, šoferji, mehaniki in strojniki. Čeprav se

z Zavodom za varstvo pri delu predhodno vedno dogovorimo za razpored zdravstvenih pregledov ter o dogovorjenem pravočasno obvestimo odgovorne osebe v proizvodnih enotah oziroma obratih, je izpad pri udeležbi na zdravstvenih pregledih zelo velik.

Naj za ilustracijo navedem udeležbo v letu 1974: od predvidenih 160 delavcev se je zdravstvenega pregleda udeležilo komaj 85 delavcev ali 53 %. Kot vemo, je opravičeni (Nadaljevanje na 11. strani)

AGROKOMBINAT LENART
 AGROKOMBINAT MARIBOR
 KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ
 KOSAKI IMI MARIBOR
 združeni v SZDZ
kmetijsko
prehrambeni kombinat
ptuj

JANUAR	FEBRUAR	MAREC	APRIL	MAJ	JUNIJ	JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER	OCTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
1 S Novo leto 2 C Mekselj 3 P Gornovca 4 S Avgusta 5 N Simeon 6 P Mojmir 7 P Kraljica 8 S Maska 9 C Julijan 10 P Gregor 11 S Pavlin 12 N Teliana 13 P Veronika 14 T Serbko 15 S Paveli 16 C Tomislav 17 P Anton 18 S Vena 19 N Marij 20 P Bodisan 21 T Maska 22 C Marjota 23 C Rajko 24 P Felician 25 S Taliana 26 N Pava 27 P Angeta 28 T Peter 29 S Franc 30 C Marija 31 P Vanja	1 S Ignac 2 N Marija 3 P Blaž 4 T Bojana 5 S Bogata 6 P Kraljica 7 P Kraljica 8 S Janez 9 N Robina 10 P Duan 11 T Pust 12 S Damjan 13 C Katarina 14 P Valentin 15 S Vesela 16 N Danilo 17 P Silvin 18 T Draga 19 S Konda 20 C Leon 21 T Maska 22 S Marjota 23 N Marija 24 P Sava 25 T Sava 26 S Matilda 27 C Gabrijel 28 P Roman 29 S Ciril 30 N Benjotin 31 P Benjotin	1 S Albin 2 N Radoš 3 P Milena 4 T Katarin 5 S Janec 6 P Tico 7 P Tico 8 S Dan Zana 9 N Fanciška 10 P Vukob 11 T Klotar 12 S Gregor 13 C Kralina 14 P Matilda 15 S Klemen 16 N Hilarij 17 P Jerica 18 T Edward 19 S Jozel 20 C Kavadla 21 T Kavadla 22 S Vasilij 23 N Silva 24 T Kava 25 S Maksim 26 C Pucet 27 P Janez 28 S Ciril 29 S Ciril 30 N Benjotin 31 P Benjotin	1 T Hugo 2 S Franc 3 P Izidor 4 P Izidor 5 S Vinco 6 N Ivo 7 P Radivoj 8 T Albert 9 S Tomaz 10 C Marjo 11 P Stanislav 12 S Lazar 13 N Ida 14 P Valerij 15 T Helena 16 S Boza 17 P Rudolf 18 P Rudolf 19 S Leon 20 P Maska 21 T Leonida 22 C Julij 23 S Volko 24 C Julij 25 P Marjo 26 S Zdeslav 27 N Ustasnov. OF 28 T Pavel 29 T Robert 30 S Katarina 31 P Katarina	1 C Praznik dela 2 P Boris 3 S Aleksander 4 N Cveto 5 P Milan 6 P Mraz 7 S Slavko 8 C Viktor 9 P Dan Zmago 10 S Izidor 11 N Ziga 12 P Prankacij 13 T Sarvajci 14 S Bonifacij 15 C Zofka 16 P Janez 17 S Mojca 18 N Erik 19 T Bernard 20 T Bernard 21 C Vilij. et. J.L. 22 C Vilij. et. J.L. 23 S Cvika 24 S Cvika 25 P Dragica 26 N R. Am. Tina 27 T Janez 28 S Avgustin 29 C Magdalena 30 P Milica 31 S Avgusta	1 N Radovan 2 P Eraxim 3 S Erika 4 S Valerija 5 C Valerija 6 P Zdenka 7 S Zorica 8 N Medard 9 P Primoz 10 T Marjeta 11 S Gregor 12 C Cedomir 13 P Anton 14 N Vid 15 S Gorazd 16 P Bano 17 S Gorazd 18 C Goran 19 C Jurica 20 S Nandz 21 S Alojz 22 N Aljaz 23 P Ksenjica 24 T Janec 25 S Hinko 26 C Gruda 27 P Ema 28 S Zorana 29 N Peter, Pavel 30 P Emilija 31 P Emilija	1 T Bogoslav 2 S Maja 3 C Maja 4 S Boris 5 S Ciril, Matod 6 N Bogomila 7 P Spela 8 T Spela 9 S Veronika 10 C Ljubica 11 P Olga 12 S Mohor 13 N Dragan 14 P Franc 15 T Vladojtr. 16 S Dan tank. J.L. 17 N Radivoj 18 T Katarin 19 S Vincenc 20 N Marjeta 21 P Zofka 22 P Marjota 23 S Brnislav 24 C Kralina 25 P Jakob 26 S Ana 27 N Sargel 28 T Zmago 29 T Maria 30 S Krian 31 C Ignac	1 P Peter 2 S Bojan 3 N Lidija 4 P Dominik 5 S Marja 6 P Miran 7 C Katarin 8 S Janec 9 S Lovrenc 10 N Lovrenc 11 P Suzana 12 T Kiera 13 S Ljiljana 14 C Maska 15 P Marja 16 S Rok 17 N Radivoj 18 T Ludovit 19 T Ludovit 20 S Bernard 21 P Bernard 22 P Tihomir 23 S Zdenka 24 N Jurej 25 T Jurej 26 T Bernard 27 S Zlatko 28 C Avgustin 29 P Janec 30 S Rozz 31 N Rajko	1 P Tihan 2 T Steja 3 P Lovrenc 4 S Lovrenc 5 S Lovrenc 6 S Lovrenc 7 N Marko 8 P Marja 9 T Peter 10 S Dan. mor. J.L. 11 C Milan 12 P Gvido 13 S Filip 14 N Jelenko 15 N Nindom 16 T Ljudmila 17 S Frandiska 18 C Irena 19 S Eranjilj 20 S Eranjilj 21 N Metelji 22 T Silvojka 23 T Silvojka 24 S Neja 25 C Uroš 26 P Julina 27 S Korna, Dam. 28 N Venceslav 29 T Mihalj 30 T Jeka 31 P Mihalj	1 S Sever 2 C Miran 3 S Terezija 4 S Franc 5 N Marcell 6 T Vart. J.L. 7 N Marjo 8 P Marja 9 T Peter 10 S Dan. mor. J.L. 11 C Milan 12 P Gvido 13 S Filip 14 N Jelenko 15 N Nindom 16 T Ljudmila 17 S Frandiska 18 C Irena 19 S Eranjilj 20 S Eranjilj 21 N Metelji 22 T Silvojka 23 T Silvojka 24 S Neja 25 C Uroš 26 P Julina 27 S Korna, Dam. 28 N Venceslav 29 T Mihalj 30 T Jeka 31 P Mihalj	1 S Dan antih 2 N Divaska 3 P Silva 4 T Drago 5 S Zahr 6 C Zahr 7 N Marjo 8 S Bogomir 9 N Kverina 10 T Marja 11 T Marja 12 S Emil 13 C Sinilav 14 P Borislava 15 S Polde 16 N Janica 17 P Gregor 18 T Milko 19 S Elizabeta 20 C Sinilav 21 P Marja 22 S Cilka 23 N Kimon 24 P Janec 25 C Kora 26 S Kora 27 P Sabin 28 T Simon 29 C Sona 30 T Sona 31 P Bolhnik	1 T Blarik 2 S Franc 3 S Franc 4 P Slobod 5 P Slobod 6 S Miklavž 7 N Urban 8 P Marja 9 T Valerija 10 S Smiljan 11 C Danijel 12 P Danijel 13 S Lucija 14 N Dušan 15 P Kristina 16 T Albin 17 S Lazur 18 C Radko 19 S Juli 20 S Juli 21 N Tomaz 22 T Vuk 23 T Vuk 24 C Božič 25 P Sten 26 S Janec 27 N Zivo 28 P Tomaz 29 T Engen 30 T Engen 31 S Silvester

(Nadaljevanje z 10. strani)
izostanek od zdravniških pregledov (ki niso ravno poceni) samo bolezen delavca, vsi drugi izostanki pa so neupravičeni, izgovori za take izostanke pa neutemeljeni. Pojavlja se vprašanje, kako ukrepati v tem primeru, saj vemo, da delavec, ki ni opravil zdravniškega pregleda, dela pa z živili, po zakonu tega dela ne sme več opravljati. Ali drug primer: prav to velja za voznika traktorja ali šoferja kamiona. Vemo pa, da delavca zaradi tega ne smemo odpustiti.

Poučevanje o varstvu pri delu

Naslednji problem je vsakoletno poučevanje delavcev, ki delajo na bolj izpostavljenih delovnih mestih, kjer lahko pri delu pride do nezgode. Problem pa je tudi poučevanje neposrednih vodij oziroma delovodij teh delavcev. Dosedanja praksa je bila vsakoletni pouk oziroma teoretično izpopolnjevanje iz varstva pri delu v posameznih panogah ter po končanem pouku testiranje ali preverjanje pridobljenega oziroma obnovljenega znanja.

V letošnjem letu tega pouka v TOZD Kmetijstvo ni bilo, in to iz naslednjega vzroka: Ker se po zakonu predvideva, da naj bi bil pouk v mesecu februarju oziroma marcu, letos pa je bilo mnogo številnih sestankov v zvezi z volitvami v samoupravne organe podjetja in združenega podjetja, nato v zvezi z volitvami v občinske in krajevne pa tudi v republiške organe upravljanja, je bilo s sestanki opravljenih že toliko neproduktivnih ur, da je delo v lastni proizvodnji zaostalo. Zaradi tega sem smatral za upravičeno v letošnjem letu izpustiti poučevanje s testiranjem iz varstva pri delu.

Za v prihodnje menim, da bo bolj koristno za zaposlene delavce in tudi za podjetje, da bomo vsako drugo leto organizirali kompleksnejši način poučevanja s testiranjem, kot je bilo doslej. Tako je v letu 1975 — v mesecu februarju oziroma marcu — predvideno poučevanje s testiranjem delavcev iz varstva pri delu.

Delovne razmere

Delovne razmere v TOZD Kmetijstvo se iz leta v leto izboljšujejo, predvsem v tehničnem smislu, vendar pa v določenih enotah še niso primerne ali zadovoljive. Pri tem mislim predvsem na obrat mešalnico močnih krmil, ki je kričec primer, v kakšnih razmerah delavci ne bi smeli delati.

Rezultat najnovjših dogovorov v zvezi z delavnico Radvanje pa je, da bomo v perspektivi to delavnico v celoti premestili v strojno postajo. Gradnja poslovnih prostorov

KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ

Skladno s prilagajanjem celotne naše zakonodaje novi ustavni ureditvi je bilo nujno preurediti področje varstva pri delu. Novi republiški zakon o varstvu pri delu, ki je bil sprejet 16. oktobra 1974 (Uradni list SRS, št. 32/74), upošteva sedemletne izkušnje, pridobljene pri delovanju tako s tehničnega, zdravstvenega in socialnega kot tudi z družbenopravnega vidika.

Novi zakon postavlja temeljno načelo, da je treba zagotoviti tako varno delovno okolje in delovne razmere, da bo delavec opravljal svoje delo ob normalni pazljivosti ter strokovni in delovni sposobnosti, ne da bi pri tem prišlo do telesnih poškodb ali zdravstvenih okvar. Izpolnitvi tega cilja je namenjeno celotno varstvo pri delu, ki obsega vrsto ukrepov in opravil. Poleg republiškega zakona so še posebni predpisi, ki določajo konkretne varstvene ukrepe in normative za posamezna delovna področja. Sicer pa daje zakon poudarek urejanju varstva pri delu v samih organizacijah, in to s samo-

v strojni postaji je v ta namen že v sklepnih fazi, druga dela pa bomo opravili v prihodnjem letu.

Drug takšen primer, kjer so delovne razmere neprimerne, je delavnica Radvanje, ki je kot sestavni del strojne postaje enako potrebna temeljite obnove. Razgovori v zvezi z izgradnjo nove strojne postaje so v teku — in po izjavah odgovornih bi naj gradnjo pričeli še letošnjo jesen.

Primer hladilnice

Problem, ki ga je vredno omeniti v zvezi z varstvom pri delu, je tudi hladilnica kot novi objekt, v kateri takoj ob izgradnji ni bila predvidena temeljita zaščita cevi, po katerih se pretaka tekoči amoniak. Čeprav je hladilnica pričela obratovati že leta 1972, je praksa šele v letošnjem letu pokazala na pomanjkljivost pri varnosti delavcev-vilničarstov in drugih v hladilnici. Prišlo je namreč do mehanske poškodbe, k sreči samo izolacije na cevi, v kateri je tekoči amoniak. Če pa bi bila cev poškodovana ali pretrgana, tako da bi lahko uhajal amoniak, bi nedvomno prišlo do nezgode s smrtnim izidom. Tudi pri tem problemu pa moram takoj povedati, da je izdelava zaščite obstoječih cevovodov v teku.

V svojem sestavku sem skušal navesti le nekaj misli iz dela službe za varstvo pri delu. Želel pa bi slišati ali brati tudi mnenje drugih članov v združenem podjetju, katerih delovna naloga je varstvo pri delu.

Vjekoslav Hudohmet,
dipl. inž.

upravnimi sporazumi in drugimi splošnimi akti.

V razpravi so samoupravni sporazumi o varstvu pri delu

Organizacija združenega dela Kmetijski kombinat Ptuj je takoj po osnutku novega republiškega zakona o varstvu pri delu začela urejevati svoje samoupravne sporazume o varstvu pri delu. OZD Kmetijski kombinat Ptuj ima 11 temeljnih organizacij združenega dela in delavski svet za skupne zadeve. To pomeni, da moramo narediti še 12 samoupravnih sporazumov s tega področja — pač glede na specifičnost dela vsake TOZD.

V razpravi je šest samoupravnih sporazumov o varstvu pri delu, preostalih šest pa bo v kratkem. V samoupravnem sporazumu je poudarjena odgovornost slehernega delavca, posebej pa vodilnih in vodstvenih (neposrednih vodij dela), poudarjena pa sta tudi poučevanje in vzgajanje, izobraževanje).

Problem so prostori ter delovne priprave in naprave

Poglaviti problemi varstva so delovni prostori ter delovne priprave in naprave, ki ne ustrezajo dosedanjim predpisom. Vsaka temeljna organizacija mora narediti plan ureditve obstoječega stanja.

Program izobraževanja je odvisen od specifičnosti dela vsake TOZD in se za izobraževanje zahteva dosti časa. Za delo, kjer so večje nevarnosti za poškodbe in zdravje, je izobraževanje bolj intenzivno

in je enkrat v dveh letih; za njema pa tudi vodilne in vodstvene delavce. Za vsa druga dela pa je izobraževanje enkrat v štirih letih.

Nezgode pri delu in bolni v letu 1973

V OZD Kmetijski kombinat Ptuj smo zaradi nesreč pri delu in boleznih v letu 1973 izgubili 13.233 delovnih dni oziroma 92.631 ur. To pomeni, da je bil v poprečju vsak zaposleni 11 dni v bolniškem staležu v enem letu. Izgubljene delovne ure so enake delovnemu času 42 delavcev, ki bi bili vse leto v bolniškem staležu. Zaradi nesreč pri delu in izostankov zaradi boleznih je organizacija združenega dela izplačala 476.085 dinarjev nadomestil osebnega dohodka. Povprečna škoda pa je mnogo večja in prav gotovo znaša najmanj dvakrat toliko.

PREGLEDNICA POGOSTNOSTI IN RESNOSTI NEZGOD V MINULIH DVEH LETIH

Leto	P (%)	R (d. d.)
1972	16,8	15,0
1973	16,8	14,9

P (pogostnost) je pokazovalec, ki v odstotkih pove, koliko nezgod se je pripetilo v določenem času.

R (resnost) je pokazovalec, ki pove, koliko delovnih dni (d. d.) je bilo zaradi nezgod izgubljenih.

Če nevarnosti in škodljivosti, katerim so izpostavljeni osebe na delu, ne moremo odpraviti drugače, morajo delavci dobiti v uporabo sredstva in opremo za varstvo pri delu, in to zaradi osebne varnosti in zaščite pred poklicnimi boleznimi.

Zdravstveni pregledi potekajo po predpisih, ki so določeni v dosedanjem pravilniku o varstvu pri delu.

Varstvo pri delu ne sme in ne more biti samo stvar poklicnega referenta. Naloga in dolžnost nas vseh je, da upoštevamo predpise s tega področja, ker s tem prispevamo k zmanjšanju nesreč pri delu in k zmanjšanju bolniškega staleža, slehernemu delavcu.

Živorad Marinković, inž.

TMI KOŠAKI MARIBOR

V vsaki družbeni ureditvi ima težnja zaščititi zdravje in življenje ljudi na delu izredno velik pomen, predvsem zaradi ekonomskih in socialnih posledic, ki jih povzročajo nesreče pri delu. Zaradi njih prihaja namreč do ogromne gospodarske škode in hudih socialnih problemov; vse to pa odseva pri posamezniku, njegovi družini, organizaciji združenega dela in celotni družbi.

Vsaka nesreča moti normalen potek dela, saj poškodovani delavec preneha delati, ker mu je potrebno nuditi prvo pomoč, zdravniško oskrbo in večkrat tudi dolgotrajno domačo nego. Normalen potek dela je moten tako dolgo, dokler poškodovanega ne na-

domesti drug delavec. Nastane pa tudi motnja v proizvodnem procesu — zaradi vpliva nesreče na ponesrečenčeve so delavce, ki v času nesreče opravljajo svoje redno delo v organizaciji združenega dela in nesrečo vidijo, o njej sli-

(Konec na 20. strani)

Preusmerjanje kmetij

AK Lenart:

Gnojilni poskus na kmetiji

Spomladi 1973 se je predstavnik INE s kmetijskim zavodom dogovoril za izvedbo gnojilnega poskusa na eni izmed kmetij v Slovenskih goricah, kjer intenzivno gnojenje še ni zajelo širšega kroga kmetovalcev. Na predhodnem ogledu predstavnika INE je bila izbrana kmetija v Cogotincih.

Pri izvajanju poskusa se mora kmet ravnati po strokovnih navodilih in uvesti sodoben način gnojenja; na kmetiji pa mora prevladovati želja po intenzivnejši proizvodnji.

Naša izbrana kmetija ima 10 ha obdelovalne zemlje in ni v celoti arondirana. Površine okrog gospodarskih poslopij merijo 5,26 ha. Na teh površinah je okrog 90 arov njiv. Poprej je bil tam tudi sadovnjak v približni izmeri 2 ha, ki pa je večinoma že izkrčen in je sedaj pašnik. V prvem letu so bili na razpolago za pašo okrog 4 ha površin. Ostale površine, ki so oddaljene od doma 3 do 6 km, pa za pašnike ne pridejo v poštev.

Triletno poskusno gnojenje

Z gospodarjem je bilo dogovorjeno, da mora pognojiti svoje zemljišče poprečno z 800 do 1000 kg NPK na hektar, in to zapored tri leta. Organizator pa nudi kot protiuslugo prvo leto 3000 kg, drugo leto 2000 in tretje leto 1000 kg gnojil. V gnojilni poskus je zajetih 7,5 ha zemljišč, ki so vključena v živinorejsko proizvodnjo.

Prejšnje leto na kmetiji za travnike niso uporabljali mineralnih gnojil, zato so bili tudi pridelki skromni. Gnojili so z domačim gnojem, kar pa ni zadostovalo za visoke pridelke (saj nizki pridelki prehranijo manj živine, ki da

tudi manj gnoja). Na njivah so pridelovali skoraj vse kulture — pšenico, krompir, koruzo, korenje, repo, peso, sončnice, fižol — vse, kar je bilo takrat običajno za vsako kmetijo. Za pašo so imeli sadovnjak v velikosti 1,5 ha, ki je zaradi majhnega prirasta trave služil le kot travišče. Obroki živine so bili premajhni — le za vzdrževanje. Zato je bila proizvodnost nizka.

V letu 1972 je znašalo poprečno stanje krav 7 glav, skupna teža živali v hlevu pa je bila 5470 kg. Proizvodnja mleka je bila 11.147 litrov. Od tega je šlo v prodajo 5897 litrov, za teleta (7 telet) so porabili 550 x 7 = 3850 litrov in za lastno gospodinjstvo 1400 litrov mleka.

Spomladi lanskega leta so intenzivno pognojili dogovorjeno površino s poprečno 600 kg kombiniranega gnojila po hektaru, ostalo pa po paši in košnji. Za gnojenje spomladi so uporabljali gnojila 12:12:12, za dognojevanje po paši in košnji pa 17:8:9 in KAN.

Gnojenje je bilo uspešno

Uspehi gnojenja so bili že vidni, saj je dosegla proizvodnja mleka že 15.311 litrov. Od tega je šlo v prodajo 9511 litrov, v gospodinjstvu je bilo porabljenih 1400 litrov in za krmo 4400 litrov.

Če analiziramo leto 1974 po dokumentaciji, ki je na razpolago (razen mesecev november in december, za katera smo vzeli poprečje), tedaj vidimo, da se je proizvodnja zvečala na 20.964 litrov, kar je v primerjavi z letom 1972 za 9817 litrov več.

Uspeh zvečanja proizvodnje je pripisati sodobnim agrotehničnim ukrepom in pravilnemu gnojenju, kajti le obilno gnojenje da lahko večje pridelke in s tem tudi večjo proizvodnjo.

Darja Gorše, inž.

AK Maribor:

Vsak začetek je težak

Kmetijska zadruga Maribor je temeljna organizacija, ki ima svoj proizvodno finančni program dela na območju občine Maribor in obsega naslednja območja bivših zadrug: Svečina, Pesnica, Pernica, Jakob, Šentilj, delno Trate in Velka, ter zelo uspešno deluje na področju Dravskega polja (Rače, Limbuš, Razvanje, Dogoše, Marjeta na Dravskem polju). Temeljna kooperativna proizvodnja zadruga je proizvodnja mleka in mesa. Svoje proizvode pa prodajamo Tovarni mesnih izdelkov Košaki in Mariborski mlekarni in

smo med njunimi največjimi dobavitelji.

Leta 1969 začetek kooperacijske proizvodnje

Zadruga je že v letu 1969 začela načrtno kooperacijsko proizvodnjo: do vključno leta 1973 smo preusmerili 101 kmetijo. Za leto 1974 pa smo programirali 80 kmetij, in do 30. septembra 1974 nam je od zastavljenega programa uspelo realizirati 60 %.

Poudarek v prejšnjih letih je bil na gradnji živinorejskih objektov in nabavi mehanizacije, manj pa je bilo vlaganj v obnovo vinogradov in sadovnjakov.

Na pobude zadruga so bile ustanovljene strojne skupnosti v Pernici, Metavi, Svečini, Juniju in pa kmečka skupnost za vzajemno varstvo Pesnica. Vse te skupnosti so pri Skupščini občine Maribor registrirane kot pravne osebe.

Analiza preusmerjenih kmetij

V letu 1974 smo v juniju in juliju izdelali analizo preusmerjenih kmetij in prišli do naslednjih ugotovitev: Od 101 kmetije je bilo analiziranih 60 kmetij, za katere je bil izdelan preusmeritveni program in za katere so bila dana bančna sredstva. Pri pregledih je bilo ugotovljeno, da so bila vsa investicijska sredstva, ki so jih prejeli zasebni kmetijski proizvajalci, smotrno uporabljena in koristno naložena, saj so kmetije z razmeroma majhnimi investicijskimi sredstvi, ki so jih prejeli kot posojilo, zgradili hleve, silose in gnojne jame ter nabavili strojno opremo v vrednosti, ki za pet- do šestkrat presega vrednost najetega kredita.

Od skupno 60 analiziranih preusmerjenih kmetij je bila za 25 gospodarstev izdelana analiza ustvarjene investicijske vrednosti in gospodarskega rezultata vložene investicije. Analize so bile narejene za kmetije, ki so prejele kredite v letih 1970, 1971, 1972 in 1973 in je njihov rezultat že realiziran prek odkupnih postaj. Na ta način smo dobili podatke o odkupu mleka, mesa, namiznega sadja in vinskega mošta. Ugotovili smo, da se je odkup mleka v letu 1973 zvečal za 190 %, mesa za 185, namiznega sadja za 210, vinskega mošta za 270 ter črnega ribeza za 180 % v primerjavi z letom 1970, ko so se navedene kmetije začele preusmerjati. Proizvodnja mleka bo še nekaj let naraščala, saj kmetije, ki so gradile hleve za molznice, šele ustvarjajo molzne krave. Posamezne kmetije imajo namreč tudi po pet brejih telic, v pretežni večini pa so druge krave z manjšo molznostjo, ki se giblje od 2500 do 2800 litrov v laktaciji. Preusmerjene kmetije so zvečale število goved poprečno od 60 do 180 %. To govedo pa krmišjo z istih površin, ker so spremenili način izrabljanja travišča s pašo-kosnim načinom in s siliranjem ter intenzivnim gnojenjem.

Mnogim sedaj tudi primanjkuje zemljišč. Zato jim zadruga daje v najem družbena zemljišča. Z modernizacijo in mehanizacijo obdelave so v precejšnji meri sprostili delovno silo, in tako lahko sedaj obdelujejo neprimerno večje površine.

Želja po znanju

Mnogo kmetov pa izraža željo po znanju, in tako zadruga

vsako zimo organizira izobraževalne seminarje po temeljnih zadržanih enotah. Kmetje so odkrito povedali, da čutijo pomanjkanje strokovnosti o izkoriščanju travišča, pri vzreji pitancev, pri načinu krmljenja molznic in predvsem pri vzdrževanju obnovljenih intenzivnih nasadov.

Kmetje so sedaj prejemali od 30 do 80 tisoč dinarjev kreditnih sredstev, kar je bilo za realizacijo preusmeritve kmetije po načrtu mnogo premalo. Zato so se lahko za preusmeritev smelo odločale le kreditno sposobne kmetije, to so predvsem večje in ves čas bolj čvrste kmetije, pa še izmed teh so mnoge imele precejšnje težave v prvih letih — pač dokler proizvodnja ni porasla v tolikšni meri, da je izkupiček realizacije proizvodnje zadovoljil vse sprotne najnujnejše potrebe gospodarstva in za odplačilo anuitet. Posledica tega je, da se mnogi kmetje, ki so kreditno sposobni, za preusmeritev svojega posestva ne odločajo.

Kljub zvečanju proizvodnje na usmerjenih kmetijah pa se je odkup v zadrugi zvečal le za 6,2 % pri mesu, odkup mleka pa za 7,2 %. Sočasno ko preusmerimo 10 kmetij, na katerih se stalez krav zveča za 25 živali, opusti rejo 15 kmetij z 20 kravami (ostareli kmetije, kmetije-delavci). Ko smo sestavljali analizo, nam je ta podatek povedal veliko, vendar v primerjavi s potenciali to le predstavlja 30 do 35 % vseh potencialov.

Širši družbeni pomen preusmerjanja

Preusmeritev kmečkih gospodarstev ima širši družbeni pomen, ki se kaže v teh-le pozitivnih smereh:

— kmetijska proizvodnja se na isti površini in v krajšem času močno zveča;

— sprošča se delovna sila, delo postane lažje in privlačnejše za mladino;

— aktivirajo se večje površine, ki so bile doslej slabo obdelane ali sploh neobdelane;

— razširjena kmetijska proizvodnja prisili kmeta, da se strokovno izpopolnjuje;

— zasebna finančna sredstva se v začetku vlagajo v razširjeno proizvodnjo, ne pa v predmete splošnega standarda;

— zasebna kmetijska proizvodnja se podružblja in povezuje v višjo obliko kooperacijskih odnosov;

— mnogo manjši je riziko ob elementarnih nesrečah (toči, boleznih, padcu cen), ker je proizvodnja razdeljena na širšem območju in na več lastnikov;

— kmetije preusmerjenih kmetij iščejo medsebojno povezavo ter ustvarjajo strojne in druge skupnosti.

Iz navedenih pozitivnih rezultatov je razvidno, da so vlaganja v preusmeritev zasebnih kmetij zelo rentabilna in vsestransko koristna, zato bo potrebno v prihodnje še bolj pospešiti ta proces.

Boris Rožman, inž.

Kmetije preusmerjamo že štiri leta

V skladu s sprejetimi ukrepi za modernizacijo in preusmeritev zasebnih kmetijskih gospodarstev v blagovno tržno proizvodnjo se je tudi obrat za kooperacijo pri Kmetijskem kombinatu Ptuj intenzivno vključil v to akcijo. Z ustanovitvijo hranilno kreditne službe, v katero so se najprej vključili vsi delavci kombinata, nato pa še kmetije kooperanti, smo ustvarili pomemben hranilno kreditni potencial, iz katerega je moč učinkovito posegati v kapitalne investicije zasebnih kmetij.

Investicijski krediti za 570 kmetij

Iz družbenih sredstev hranilno kreditne službe, ki so v bistvu last delavcev in kmetov kooperantov KK Ptuj, iz bančnih sredstev, usmerjenih v kmetijstvo, in iz sredstev lastne udeležbe kmetov kooperantov, ki investirajo v svoje kmetije, je bilo doslej vloženih 28.205.000 dinarjev investicij prek HKS KK Ptuj, in to leta 1970-71 v znesku 1.200.000 dinarjev, ko je dobilo kredit 54 kmetij, leta 1972 v znesku 2.707.000 dinarjev, ko je dobilo kredit 84 kmetij, leta 1973 v znesku 10.038.000 dinarjev, ko je dobilo kredit 252 kmetij, in leta 1974, ko vlagamo 14.260.000 dinarjev po programu v 180 kmetij.

570 kmetij, ki so bile v razmeroma kratkem obdobju deležne pomembnih investicijskih kreditov, je vsekakor zadovoljivo število. Največji delež (več kot 50 %) zajemajo investicije v drobno kmetijsko mehanizacijo, temu slede gradbeni objekti — predvsem hlevi in silosi, manj pa je bilo doslej vloženega v tako imenovane biološke investicije, to je v obnovo trajnih nasadov in v nabavo plemenske živine.

Z rezultati smo zadovoljni

Ko analiziramo dosedanje napore kmetov kooperantov iz obrata za kooperacijo, ki želijo s svojo kmetijsko pospeševalno službo čimbolj smotrno naložiti kapital in ujeti tokove hitre modernizacije in intenzifikacije našega kmetijstva, moramo ugotoviti, da smo z opravljenim lahko zadovoljni, saj se je obseg blagovno tržne proizvodnje na kmetijah ponekod izredno zvečal, hkrati pa sta porasli tudi produktivnost in storilnost.

Naši kmetije kooperanti težijo k temu, da bi se opremili z najnujnejšo kmetijsko mehanizacijo, saj je ta osnovni pogoj za večjo storilnost. Ta težnja je zlasti očitna v sedanjem obdobju, ko je na kmetijah iz leta v leto manj de-

lovnih sil. Kmetije kooperanti negotujejo ob nezadostni založenosti ustrezne mehanizacije, ob izredno visokih cenah in velikih stroških vzdrževanja, zlasti pa še ob visoki lastni udeležbi pri najemanju posojila, ki znaša 50 %.

Smotrna je le skupna raba strojev

Naša pospeševalna služba svetuje, da se ob nabavi strojev kmetije odločijo za skupno uporabljanje strojev, vendar stara miselnost in mnogokrat neurejeni odnosi med kmeti v soseski take odločitve še vedno zavirajo. Iz raznolikosti opravil na kmetijah je do neke mere tehnološko opravičljivo, da ima vsaka kmetija svoj traktor kot pogonski stroj, čeprav z ekonomskega stališča to ni vedno ustrezno. Vendar pa je nabava več strojev, kot so traktorji večjih zmogljivosti, vse vrste kombajnov, škroplilnice, sejalnice, specialna orodja za obdelavo, cisterne za gnojevko in podobno za potrebe posameznih kmetij skrajno nesmotrna in je njihova nabava smotrna le za skupno rabo po kapacitetah strojev. Vsa usmeritev investicijskih vlaganj in delo kmetijske pospeševalne službe bo moralo v prihodnje sloveti na ekonomičnejšem opremljanju zasebnega kmetijstva s kmetijsko mehanizacijo.

Več sredstev za biološke investicije in melioracije

Iz dosedanjih vlaganj v preusmeritev kmetij pa je bilo občutno premalo storjenega za biološke investicije. Res je sicer, da je živinorejska proizvodnja kot primarna panoga našega območja dosegla napredek; vendar hkrati ugotavljamo, da je bilo vloženih zelo malo sredstev za usposobitev zemljišč za večjo pridelovanje krme in hrane. Premalo je vloženih sredstev za obnovo vinogradov, da ne omenjamo sadjarstva, v katerem ni bilo vloženega prav nič, saj v zasebnem sektorju na območju ptujske občine ni niti ene intenzivne sadne plantaže.

Ob preusmerjanju kmetij bomo v skladu z zelenim načrtom in srednjeročnim razvojnim programom občine Ptuj v prihodnje morali usmerjati več sredstev za hidro in agromelioracijo kmetijskih zemljišč in jih usposobiti za večjo produktivnost v rastlinski proizvodnji. Mnenja mnogih kmetov, da se ne splača vlagati v rastlinsko proizvodnjo spričo stanja na tržišču s kmetijskimi pridelki so nesmotrna in nesprejemljiva, saj ni potrebno posebej dokazovati, da bodo s smotrnimi vlaganji,

z ustrezno organizacijo, z uporabo sodobne agrotehnik in z usklajenimi medsebojnimi odnosi dosegli večjo, kakovostnejšo in cenejšo proizvodnjo, ki bo hkrati na tržišču tudi konkurenčna.

Cloveštvo potrebuje iz dneva v dan več hrane, zadovolji-

tev teh potreb pa je naložena kmetijstvu. Tej nalogi se moramo podrediti, izvedli pa jo bomo le, če bomo dovolj organizirani, kar pa je tudi cilj in smoter preusmeritve našega kmetijstva.

Miran Glušič, inž.

Problematika živinoreje v naših OZD

Hitrejši razvoj živinoreje

Mleko in meso so osnovne življenjske potrebščine, zato je govedoreja osrednjega pomena za narodno gospodarstvo. Pomembna je zlasti še zaradi neprecenljive vrednosti zalog, ki se obnavljajo v živi teži goveje črede, in pa zaradi visoke vrednosti osnovnih sredstev. Tega se žal vsa povojna leta nismo dovolj zavedali, zato nismo urejali pogojev za njen enakovredni tržni položaj, niti za njeno reprodukcijo in razvoj.

Administrativno določene nizke cene za mleko in meso — pač zaradi zaščite splošnega standarda delovnih ljudi — so v tržnem mehanizmu sicer prosto oblikovanih cen za večino kmetijskih pridelkov (ali prednostno oblikovanih zaščitnih cen za rastlinsko proizvodnjo) pogosto spodbujale kratkoročne interese in polekstenzivne razvojne usmeritve v slovenskem kmetijstvu. Tako je bila tudi govedoreji povzročena škoda zaradi nekompleksnih in nedoslednih ukrepov pri razvijanju njenih proizvodnih kapacitet — zlasti tam, kjer so družbi kratko malo pripisali vse razloge za neracionalno raven izkoriščanja proizvodnih kapacitet.

Neurejeno področje voluminozne krme

Naj že kar ob tej ugotovitvi poudarim neurejeno področje v pridelovanju in konserviranju voluminozne krme kot poglaviti razlog za stagnacijo v govedoreji. Zaradi neprimerne opremljenosti in organiziranosti izgubljam vse ekonomske prednosti za proizvodno-ekonomski uspeh v reji osnovne goveje črede. Zato so toliko pomembnejše družbenopolitične smernice dolgoročnega razvoja, ki smo jih v letošnjem letu začrtali tako na X. kongresu ZKJ ter še zlasti konkretno s strani Skupščine in Izvršnega sveta SRS in Sekretariata za kmetijstvo SRS.

Stališča X. kongresa ZKJ

Menim, da so prelomnega pomena za naš razvoj stališča X. kongresa ZKJ, poudarjena v resoluciji glede prestrukturiranja vse kmetijske proizvodnje v korist hitrejšega razvoja živinoreje tako na družbenih gospodarskih kot v kooperaciji in za hitrejšo rast produktivnosti v živinorejski in rastlinski proizvodnji. Se posebej je v resoluciji obdelan in poudarjen tudi problem cen in kompenzacij za pridelke, ki se jim administrativno omejujejo prodajne cene. Da bi torej ustvarili ustrezne ekonomske pogoje za preusmeritev v finalizacijo rastlinske proizvodnje prek živinoreje v naši praksi, moramo prav gotovo izraziteje preiti od prednostne zaščite rastlinske na ustreznejšo zaščito živalske proizvodnje ter preprečiti anarhijo cen in špekulacije s surovinami za živalsko prehrano.

Kompleksna racionalizacija proizvodnje

Vendar to še ni vse, kar je treba storiti, kajti če se ne bomo čimprej resno lotili tudi kompleksne racionalizacije proizvodnje — zlasti še na področju pridelovanja in konserviranja voluminozne krme ter vzporednega izboljšanja sposobnosti krav za proizvodnjo mleka in produktivnosti dela, tedaj z nobeno kompenzacijo ne bi zmogli zavarovati nerazvite proizvodnje.

Sanacijski program za proizvodnjo mleka

Stagnacije na omenjenih osnovnih področjih, pomembnih za ekonomski uspeh, ne bo nihče podpiral. Nasprotno. Vse kmetijske organizacije, ki želijo imeti razvojno premijo, morajo v letošnjem decembru predložiti Sekretariatu za kmetijstvo SRS sanacijski program za proizvodnjo mleka. Izvajanje sanacijskega programa, ki pogojuje upravičenost do razvojne premije, pa bo podvrženo družbenemu nadzoru po strokovnih organih Sekretariata za kmetijstvo SRS. Navzlic trenutnim nepremostljivim težavam v govedoreji — torej navzlic posledici tako njene nerazvitosti kot še vedno neučinkoviti kompenzacij — je treba povedati, da so bili zlasti v Sloveniji storjeni ukrepi, ki naj zagotovijo sanacijo in dolgoročno usmeritev v vzrejo osnovne goveje črede tudi v družbenih kmetijskih organizacijah. Tako je govedoreja dobila mesto, ki ji v razvojni politiki glede na naravne pogoje gre, še posebej tudi z vidika delitve dela na skupnem tržnem in pridelovalnem prostoru jugoslovskega kmetijstva. (konec prihodnjé)

Marija Dreu, dipl. inž.

Večja lastna krmna baza

Težave v živinoreji so se pojavile že v novembru 1973, ko je pričela upadati cena pitane živine. V letošnjem letu pa je prišlo do manjših problemov pri prodaji živine. Problemi so nastali zaradi vpliva več faktorjev: tendenca zniževanja cen, močan porast koruze in drugih močnih krmil, porast cene lastne krme zaradi hitrega porasta cen umetnih gnojil, zaščitnih sredstev in visoke vhodne cene vhlavljenih telet (predrag osnovni material) v letu 1973 in deloma tudi v letu 1972.

Kot po navadi je večina individualnih rejcev upala, da bo spomladi cena pitane živine porasla, zato so to živino tudi zadrževali v hlevih. Da je tako, nam jasno kažejo podatki o prodani živini, ki so jo letos odkupovali z večjimi težavami kot prejšnja leta. Nekaj goved je tehtalo tudi več kot 800 kg.

Na našem področju so posamezniki delno odvisni tudi od koruze na trgu, ker svoje koruze nimajo dovolj. Že spomladi je na trgu pričelo primanjkovati koruze, sočasno pa je cena hitro naraščala. Postala je tako visoka, da za kmetovalce ni bila več zanimiva, če bi kupovali koruzo po 3 dinarje in več za kilogram, živino pa bi morali prodajati po 15 dinarjev.

Ekstenzivno pitanje — korak nazaj!

Takšna situacija nas je zopet postavila pred dejstvo, da moramo pitanje živine prilagoditi krmu, ki jo pridelamo doma. Minilo je nekaj let, preden so rejci živine spoznali intenzivno pitanje ter prešli nanj, tako da danes prihaja tudi iz kmečke reje zelo kvalitetna živina na trg.

Nekaj časa je bilo slišati, da bo zopet treba na ekstenzivno pitanje, ki je cenejši in zaradi česar bi trg živino laže prevzel. Postavlja pa se vprašanje, če ne bi bil to korak nazaj.

Vzrok je vsekakor treba iskati v tehnologiji pitanja, prevsem pa bi morali zvečati lastno krmno bazo.

Veliko živine je prišlo na dogone, ko so jo začeli klati za državne rezerve, čeprav se je pri tem večkrat zataknilo. Že začetek se je zelo zavlekel, ker ni bilo dovolj skladišč, to je zmrzovanih tunelov in hladilnic, da bi lahko meso uskladiščili. Dnevi so hitro minevali in rok za prevzem te živine je 30. septembra potekel. Vse je kazalo, da smo v enaki situaciji kot leta 1968 in 1969, ko nam je stalež živine močno upadel in smo posledice dolgo odpravljali in plačevali. Zataknilo se je že konec lanskega leta, o rešitvi pa smo govorili vse do avgusta letos. Storiti moramo vse, da sedanji stalež živine

ne bo upadel, kajti spremenjena situacija na trgu lahko privede do nasprotnega — da bomo zopet priznavali cene, ki sicer niso družbeno priznane in sprejemljive (kot je bil primer v letu 1972 in delno 1973). Zamisliti se moramo nad dejstvom, da mora take težave v ciklusu prometa z mesom prenašati predvsem proizvodnja, ki je že tako v izrednih težavah.

Kako na preusmerjenih kmetijah?

Večina rejcev kljub tej situaciji ni obupala, ampak rejci normalno polnijo stojišča, da bo kaj za na trg, ko se bo stanje spremenilo. Priznati pa moramo, da so preusmerjene kmetije pa tudi druge pred dejstvom, da prav glede na preusmeritev proizvodnje in ureditve objektov ni moč opustiti te proizvodnje, vračati pa je treba tudi najete kredite.

Tudi v mlečni proizvodni so problemi, vendar odkup mleka iz leta v leto narašča. Delno vplivajo na to preusmeritev in specializacijo kmetij v mlečno proizvodnjo, intenzivno krmljenje in pa zagotovljena cena ter mesečna realizacija. Odkar so rejci premirani za plemensko živino (breje telice), tudi telice redno privedejo. Predvsem na tem področju je čutiti pozitiven vpliv premiranja.

KK Ptuj — obrat Kooperacija:

Rejcem vse premije

Prosti odkup živine je po pogodbi o poslovnem sodelovanju z Mesokombinatom Perutnina Ptuj organiziran že pet let. Po tej pogodbi se deli 45 % prostega odkupa na Perutnino Ptuj in 55 % na Kmetijski kombinat Ptuj.

Skupno imamo na področju KK Ptuj 33 odkupnih postaj, eno pa na področju Hrvaške — v Majerju. Živino odkupujejo trije nakupovalci iz KK Ptuj in dva iz Perutnine.

Od 1. januarja do 30. septembra 1974 smo odkupili 1366 goved od planiranih 2000, od tega je prejela Perutnina 638 goved. Telet smo odkupili 6632 od planiranih 7200, od tega jih je PP prejela 1110. Prašičev smo odkupili 2707 od planiranih 2800, od tega jih je prejela PP 2326. 200-kilogramskih telet iz boksov smo prodali 3960 od planiranih 4300. Do konca leta 1974 bomo spitali in prodali še 1300 telet, tako da jih bomo v letu 1974 prodali 5260.

Težave pri 200-kilogramskih teletih

V letu 1974 pa so nastale izredne težave z vzrejo telet. V začetku leta je težave povzročala visoka odkupna cena telet (30 dinarjev), sočasno pa je upadala cena 200-kilašev. Pozneje, ko je upadala cena telet na odkupu, pa je hitro rasla cena krmil, kar je povzročilo enake težave kot poprejšje visoka cena telet.

Še večji problem pa je bil v tem, da so teleta dosegla težo 220 kg, ni pa bilo praznih stojišč, ker spitate živine ni bilo moč prodati v predvidenem roku. Zadeva se je včasih zavlekla tako, da so teleta prerasla in dosegla težo tudi 300 kg.

Pri proizvodnji 200-kilogramskih telet se včasih že postavlja vprašanje, ali bi to proizvodnjo začasno celo opustili. Nekaj let vnaprej je ta proizvodnja dajala pozitivne rezultate, letos pa so ti negativni, in vprašanje je, kako jih nadomestiti. Da bi to proizvodnjo pocenili, bo treba iskati izhod v tehnologiji pitanja, ker je tehnologija sedaj — s krmili — draga.

Kaže, da bomo plansko predvidevanje v fizičnem obsegu dosegli, ne bo pa dosežen predviden planski rezultat v naši temeljni organizaciji združenega dela Kooperacija.

Leopold Hameršak, inž.

nost. Če je živina na dan prodaje nahranjena, je odstotek klavnosti manjši, pojavi se velik kalo, in kolikor stopnja klavnosti ne doseže 56 %, rejci ne dobe premije.

Premije republiškega sklada za pospeševanje živinoreje

S 1. januarjem 1974 so bile spremenjene kategorije živali za uveljavljanje premij za mlado-pitano govedo; premije so po- slej enotne, in sicer tako, da dobi rejec premijo za biko, težke najmanj 420 kg in z najmanj 56 % klavnosti, za telice, težke najmanj 380 kg, in prav tako z najmanj 56 % klavnosti.

Od meseca novembra 1973 še nismo izplačali premij, zaradi česar je s strani rejcev veliko negotovanja. Da premije niso bile izplačane, je kriva tovarna mesnih izdelkov Košaki Maribor, ker ni izpolnila svojih obveznosti do sklada, mi pa zaradi tega premij nismo dobili. Iz zadnjih razgovorov je sklepati, da bo tovarna mesnih izdelkov Košaki poravnala svoje obveznosti do sklada, tako da bomo vse premije vnaprej lahko izplačali v najkrajšem času.

Problem pri prodaji

Teleta: 100-kilogramska teleta smo odkupovali redno brez večjih zastojev, le ceno so zaradi splošne situacije na tržišču upadle.

Prašiči: prašiče smo odkupovali redno, cene pa so se v mesecu oktobru popravile.

200-kilogramska teleta: pri teh teletih smo bili zaradi razmer na tržišču najbolj prizadeti. Telet nismo mogli prodati, ker so bila pitališča polna pitane živine. Kolikor smo jih hoteli prodati, smo jih morali prodajati po nižji ceni, kot je naša proizvodna. In še teh telet ne bi prodali, če se ne bi bili sporazumeli z Živinoprometom Nova Gorica ter z lastno proizvodnjo KK Ptuj, da so jih v najbolj kritičnem trenutku uhlevili. Nekaj telet pa smo prodali našim rednim odjemalcem, čeprav vse na silo. Trenutno se je situacija vsaj delno izboljšala, vendar cene, s katero bi krili vse proizvodne in druge stroške, ni moč doseči.

Pripomniti moram, da smo kljub težki situaciji prodajali 200-kilogramska teleta vedno za 1 do 1,5 dinarja dražje kot drugi proizvajalci v Sloveniji in Hrvaški, in sicer zaradi tega, ker imamo stalne odjemalce in ker smo za kupce kot veliki proizvajalci zanimivi.

Zvonko Bombek,
Stanko Korenjak,
dipl. inž.

Iz naših temeljnih organizacij:

VALILNICA V PESNICI

V našem listu še nihče ni podrobneje opisal vseh dejavnosti, s katerimi se delovna skupnost SOZD ukvarja. Valilnica piščancev, ki jo je v preteklem letu uredila TOZD Kmetijska zadruga Maribor s sedežem v Pesnici, je le drobec iz proizvodnega programa.

Le slabo leto od zasnove do prvih piščancev

Pomanjkanje en dan starih piščancev v 1972. in 1973. letu je samoupravne organe in delovno skupnost TOZD KZ pripravilo k razmišljanju o lastni valilnici, ki bi naj rabila le potrebam gospodinjstev na območju zadruga.

V letu 1973 so samoupravni organi sprejeli sklep za ureditev valilnice. Sklep je bil sprejet na občnem zboru v mesecu aprilu. Zaposlenim v KZ je ostalo le malo časa za razmišljanje, potrebno je bilo takoj naročiti matično jato, najti kooperante-rejce, pripraviti prostor za valilnico in kupiti opremo. Odločili so se za adaptacijo prostorov v bivšem skladišču ter kupili inkubatorje domače izdelave.

Tudi matično jato so kupili pri Perutnini Zalog, in sicer provenience ROSS-1, ki trenutno uživa posebno priznanje. Potrebno je bilo opraviti mnogo drobnih, navidezno nepomembnih priprav.

Na veselje vseh, ki so se za to dejavnost navduševali, so v začetku februarja tega leta začivkali prvi piščanci. Kupcev v sezoni ni manjkalo. Pri kupcih se je v kratkem času razširilo pohvalno priznanje o dobri kakovosti pesniških piščancev. Čeprav je v poletnih mesecih povpraševanje po piščancih glede na veliko ponudbo mesa prenehalo, so Pesničani z nekaj več truda svoje priznane čivkače vnovčili.

V septembru so valjenje prenehali, čeprav je bila nesnost matičnih kokoši še vedno visoka. Prezgodnji zakol nesnic je pomenil manj pridelanih valilnih jajc po kokoši.

Izredno visoka izvalitev

Uspeh valjenja je bil izredno dober; le redke so namreč valilnice, ki se lahko ob izredno strogi odbiri en dan starih piščancev pohvalijo z izvalitvijo 84,19 % vseh vloženi jajc. Klavnost kokoši in petelinov je bila dobra, le pri prodaji mesa se je lahko zataknilo. Toda smisel združevanja v SOZD je pokazal pozitiven vpliv skupnega dela, saj je problem rešila TMI Košaki Maribor.

Leto 1974 so v smislu pridelovanja piščancev v Pesnici končali in postali za izkušnjo bogatejši. Dragoceno je spoznanje, da so se sposobni spoprijeti z izredno strokovno zahtevnostjo perutninarske proizvodnje. Še bolj dragoceno pa je spoznanje, da je pridelovanje v izredno majhnem obsegu drago in negospodarno.

Zvečanje proizvodnje za 2,5-krat

Po kratkem razmišljanju so ugotovili, da je SOZD tisti dejavnik, ki omogoča nadaljevanje začete. Odločili so se zvečati pridelovanje v letu 1975 za 2,5-krat.

Na zvečanje so se pripravili z nakupom zadovoljivega števila matične jate. K dosedanjim pridelovalcem valilnih jajc — kooperantom Renči Fras iz Vukovskega dola in Antonu Železniku iz Nebove — sta se pridružila še Verica in Lojze Skodnik iz Limbuša. Matično jato, ki jo je uspešno vzredil kooperant inženir Filip Hudopisk iz Meže (Dravograd), so preselili v proizvodne hleve, in le nekaj tednov bo še potrebno počakati na prva jajca.

Prve dni v januarju bodo začivkali piščanci: za 2,5-krat več jih bo. Namenjeni so gospodinjstvom na področju SOZD. Ostalo bo jih tudi za

Veselje ob bogatem zarodu

tiste kupce, ki so v pretekli sezoni pridno posegali po njih in pomagali razširjati dober glas o kvalitetnih hitrorastnih piščancih.

V Pesnici upajo, da bodo ob koncu sezone 1975 zadovoljni njihovi kupci, sami pa se bodo lahko pohvalili z dobrimi delovnimi uspehi in s tem malenkost prispevali k uspešnemu delu SOZD.

Tone Pučko, inž.,
posnetka
Mirko Janžekovič

Vitalnost — znak kvalitete

Kreditna služba v AK Lenart

Hranilno kreditna služba v Agrokombinatu Lenart je bila ustanovljena 25. februarja 1971 po sklepu združnega sveta. Organa enote sta odbor in vodja hranilno kreditne službe. Obseg in način dela določa pravilnik o poslovanju hranilno kreditne službe, ki zajema predvsem zbiranje hranilnih vlog, odobravanje kreditov iz lastnih sredstev in iz sredstev poslovnih bank ter opravljanje finančnih zadev v zvezi s kooperacijskimi pogodbami.

125 programov za preusmeritev kmetij

Hranilno kreditna služba ob ustanovitvi ni imela svojih sredstev, zato se je morala opirati na ustanovitelja — na Agrokombinat Lenart, ki je enoti pomagal prebresti prve težave. Na dohodek v prvih letih nismo mogli računati, ker so hranilne vloge le počasi naraščale in se HKS zaradi tega ni mogla vključiti v investicijsko kreditiranje

kmetov. Zato smo njeno dejavnost usmerili najprej v najemanje bančnih kreditov, ki jih po izdelanih programih za preusmeritev kmetij posredujemo kmetom. Do 30. septembra 1974 je bilo izdelanih 125 programov za preusmeritev kmetij. Pri financiranju teh programov so sodelovali kmetje z lastno udeležbo v višini 50 do 60 %, Kreditna banka Maribor v višini 30 do 40 % in republika v višini 10 do 20 %.

Kakor predvidevajo programi, investicijske kredite delujemo kmetom namensko. Doslej je hranilno kreditna služba iz bančnih in republiških sredstev razdelila kmetom za izgradnjo živinorejskih objektov 3.103.690 dinarjev, za mehanizacijo in kmetijsko opremo 1.581.610, za nakup plemenske živine 137.000, za obnovo sadovnjakov 90.000, za obnovo vinogradov 93.200 in za melioracije zemljišč 20.000 dinarjev kreditov.

290 hranilnih knjižic kmetom kooperantom

Hranilno kreditna služba si prizadeva, da bi pritegnila čimveč varčevalcev, ker je bilo stanje hranilnih vlog tudi v letu 1974 zmeraj še zelo nizko. V ta namen je bilo izvedenih že nekaj akcij, ki pa niso imele takega učinka, kot bi bilo želeli. Med drugim smo izstavili 290 hranilnih knjižic kmetom kooperantom z osnovno vlogo po 10 dinarjev. Potrebni znesek 2900 dinarjev je po sklepu upravnega odbora prispeval Agrokombinat Lenart iz sklada skupne porabe.

Da bi dosegli večji porast hranilnih vlog, s čimer bi nam bilo omogočeno sodelovanje v financiranju preusmerjenih kmetij, je bilo nadalje sklenjeno, da bo Agrokombinat Lenart denar za odkupljeno živino od kmetov kooperantov nakazoval na hranilne knjižice. Prav zato so bile kmetom kooperantom izstavljene že omenjene hranilne knjižice. Zaradi nekaterih tehničnih ovir tega sklepa še nismo mogli uresničiti, vendar računamo, da ga bomo realizirali s pričetkom prihodnjega leta, prav tako kot tudi nadaljnji sklep upravnega odbora glede nakazovanja osebnih dohodkov delavcev Agrokombinata Lenart na hranilne knjižice.

Z uresnitvijo teh dveh sklepov bi nam bilo že v kratkem času omogočeno sodelovanje pri kreditiranju kmetov z lastnimi viri sredstev, s čimer bi bilo rešeno tudi vprašanje dohodka hranilno kreditne službe.

Čimveč varčevalcev

Iz vsega navedenega vidimo, da je trenutno najpomembnejša naloga hranilno kreditne službe pritegnitev čim večjega števila varčevalcev, s tem v zvezi pa tudi usmeritev interne organizacije dela HKS v varčevalno službo. Največji problem pri tem je vsekakor ureditev vplačilnih in izplačilnih blagajn na terenu, kar je bila pravzaprav doslej glavna ovira, da hranilne vloge niso dosegle takega razmaha, kot smo predvidevali ob ustanovitvi HKS. Verjetno bomo ta problem začasno rešili s potujočo blagajno, kakršne so uvedle nekatere hranilno kreditne službe na Dolenjskem. Pozneje pa bo treba vsekakor pomisliti na ustanovitev stalnih blagajn hranilno kreditne službe pri združnih enotah. Viljem Rotner

MOŽNOSTI in perspektive letovanja naših zaposlenih

Vsaka organizacija združenega dela na tak ali drugačen način skrbi tudi, da bi njeni delavci primerno izrabili svoj letni dopust. Tudi organizacije združenega dela v našem združenem kombinatu skušajo v okviru svojim možnosti delavcem omogočiti letovanje na morju ali v planinah.

Glede na različne finančne možnosti so možnosti organiziranega letovanja resda različne; vse pa vendarle imajo skupen cilj — da bi čimveč ljudi dejansko aktivno izrabilo svoj dopust.

In o tem, kako poteka organizacija letnega dopusta v naših organizacijah združenega dela in kakšne so perspektive glede nadaljnjega letovanja — pri tem smo zlasti mislili na združitev kapacitet in sredstev v okviru vse sestavljene organizacije združenega dela, govori naš pričujoči obširni sestavek, za katerega smo zaprosili pristojne delavce.

Ivan Bauman: »Izraba dopusta ni samo pravica — je tudi dolžnost delovnih ljudi!«

AK Lenart: DOSLEJ LE SKUPAJ S HRASTOVCEM

Izhajajoč iz nujne potrebe po rednem počitku vsakega občana in upravljavca, posveča naša družba veliko pozornost počitku naših delavcev. V ta namen ureja bistvena vprašanja družba s predpisi, delovne organizacije pa skrbijo za rekreacijo svojih članov, zlasti še neposrednih proizvajalcev, zavedajoč se dejstva, da samo zdrav in spočit delavec lahko s svojim delom čimveč prispeva k napredku in blaginji delovne organizacije in sebe.

Regres za hrano in letni dopust

V naši delovni organizaciji tem vprašanjem vedno posvečamo pozornost — seveda v okviru naših možnosti. Tako odvajamo del sredstev za regresiranje prehrane (tople malice) in del sredstev kot regres za letni dopust v enkratnem znesku. Letos smo upravičencem izplačali 700 dinarjev kot regres za dopust. Žal se ne moremo pohvaliti z raznimi letoviškimi domovi, vendar naši delavci v manjši me-

ri letujejo v naselju Premanura pri Pulju, in to skupaj z delavci Zavoda za duševno in živčno bolne iz Hrastovca. V tem letovišču so organizirane in postavljene letoviške hišice, in nekaj naših delavcev si je letos tukaj nabiralo moči za svoje delo. Sicer pa nekateri izrabijo del letnega dopusta, da nekaj dni s celotno družino preživijo na morju, nekateri pa žal ostajajo doma — pač glede na nižji in slabši standard. Žal moramo ugotoviti, da si še dobrušen del članov našega kolektiva ne more privoščiti dopusta tako, kot si ga zamišljamo, da bi namreč vsaj deset dni na leto lahko preživeli bodisi na morju bodisi v hribih, in si nabrali novih duševnih in fizičnih moči za delo. Vzroki so vsekakor manjši osebni dohodki pa tudi narava dela naše kmetijske delovne organizacije. Znano je namreč, da je največ dela v kmetijstvu prav v poletnih mesecih.

O teh vprašanih smo v naši delovni organizaciji tudi letos že večkrat razpravljali in sklenili, da bomo morali v prihodnje nameniti še več sredstev rekreaciji naših delavcev, zlasti pa zaposlenim zagotoviti čim letni dopust.

Marjan Simon: »Doslej smo premalo skrbeli za tiste delavce, ki lahko zaradi narave dela izrabljajo dopust samo v zimskem času!«

Vsem potreben oddih

Na vsak način pa moram še omeniti, da tudi mentaliteta nekaterih naših zaposlenih ni takšna, da bi si privoščili nekoliko oddiha zunaj vsakodnevne delovne procesa. Nekateri si večajo svoj življenjski standard tudi z dodatnim delom — bodisi doma na vrtu ali pa na manjšem zemljišču, ter za takšna dela doma izrabljajo tudi del letnega dopusta. To pa vsekakor ni namen dopusta. Vsakdo bi se namreč naj zavedal, da letni dopust, ki ga naša družba slehernemu delavcu omogoča, ni samo njegova pravica, marveč celo dolžnost za boljše in produktivnejše delo.

Vsekakor smo takšno mentaliteto lahko ugotovili pri organiziranju letošnjega skupinskega sindikalnega izleta, pri katerem so nekateri imeli pomisleke, po končanem izletu pa bili navse zadovoljni in še pozdravljajo takšne rekreacijske izlete.

Letovanje po dogovoru

Glede nadaljnje perspektive čim boljšega izrabljanja letnega dopusta se bomo v prihodnje vsekakor morali organizirano vključevati v organizirano letovanje delavcev in pritegniti razne letoviške domove ter se povezati z drugimi delovnimi organizacijami. Glede na letošnje neugodno jesensko vreme in tržne razmere dohodek naše delovne organizacije vsekakor ne bo takšen, da bi lahko mislili na gradnjo svojega počitniškega doma, kar bi vsekakor bila najboljša rešitev.

Razmišljamo pa tudi o možnosti organiziranja letovanja otrok naših delavcev v kolonijah.

Vse navedeno so želje tako delovne organizacije in vod-

stva, prav verjetno pa tudi želje naših delavcev, česar se bomo v polni meri še intenzivneje lotili naslednje leto.

Ivan Bauman

AK Maribor: DVE HIŠICI V SELCAH — ZDALEČ PREMALO!

Dejstvu, da je rekreacija del skrbi za normalno reprodukcijo delavca, posvečamo pri nas še premalo pozornosti. Agrokombinat Maribor ima za organiziran dopust delavcev na voljo le dve vikendski hišici v Selcah pri Crikvenici, v hišicah po skupno štiri sobe s skupno 10 ležišči. To je zagotovitev cenene dopusta 800-članskega kolektiva vsekakor občutno premalo. Letno izrablja dopust v Selcah okrog 50 članov kolektiva. Drugje je bilo na dopustu — na morju ali v hribih — še okrog 50 do 70 članov kolektiva, vsi drugi pa preživijo doma — pri delu na ohišnici ali pri sosedu. To pa vsekakor ni namen dopusta.

Dopust pozimi

Delavci v rastlinski proizvodnji morajo zaradi sezonskega značaja proizvodnje večino dopusta izrabljati v zimskem času. Za organizirano izrabo dopusta v tem času pa doslej nismo poskrbeli. Da je stanje na področju organiziranega dopusta tako slabo, ni vzrok samo v premajhnem razumevanju za tovrstno rekreacijo, temveč v glavnem zaradi slabega finančnega položaja, v katerem je podjetje ves čas doslej bilo.

Novo vikendice

Z združitvijo v SOZD, ko smo z drugimi podjetji razpravljali o tej problematiki, smo ugotovili, da lahko svoja sredstva, kapacitete in nadaljnja prizadevanja združimo, (Nadaljevanje na 17. strani)

AK Maribor: DVE HIŠICI V SELCAH ZDALEČ PREMALO

(Nadaljevanje s 16. strani)

sinhroniziramo in tako sedanje kapacitete bolj intenzivno izrabimo, s skupnimi močmi pa bi se lahko odločili tudi za gradnjo novih. Tako potekajo razgovori, da bi skupaj s KK Ptuj na Glažuti na Pohorju zgradili vikendsko hišico z dvema soboma okrog 20 ležišč in drugimi prostori. Prav tako bi tudi mi poskušali urediti 5 do 10 ležišč v Pulju, kjer nameravamo KK Ptuj in druge delovne organizacije iz Ptujja urediti počitniško naselje. Zraven izgradnje kapacitet pa bo naša naloga tudi zagotoviti druge finančne in materialne pogoje članom kolektiva za letovanja, nič manj pomembna pa ni naloga vzbuditi v ljudeh smisel za rekreacijo.

Morje vabi

Agrokombinat Maribor je v letošnjem letu izplačal regres za dopust v višini 900 dinarjev po osebi. Kljub nizki ceni oskrbnega dne v Selcah pa predstavlja dopust na morju za večino članov kolektiva, ki prejema v primerjavi z republikanskim poprečjem občutno nižje osebne dohodke, preveliko finančno breme. Trdno smo prepričani, da bomo s skupnimi močmi le dosegli vsestranske pogoje in tako omogočili tudi kmetijskim proizvajalcem dejanski oddih, ki je pri delavcih drugih panog že bolj množičen vsakoletni pojav.

Marjan Simon

KK Ptuj: POREČ, BIOGRAD, VALBANDON. VARAŽDINSKE TOPLICE, POHORJE

Ptujski kmetijski kombinat se že nekaj let prek svojega organa za družbeni standard ukvarja s problematiko rekreacije delavcev, predvsem v času, ko delavec preživlja svoj letni dopust.

Že leta 1964 je takratni odbor za družbeni standard sklenil pospešiti izgrajevanje lastnih počitniških zmogljivosti, kajti vedno manj delavcev je lahko preživelo svoj dopust z družinami v turističnih krajih. Z uvajanjem komercialnega turizma so se v teh krajih dvignile tudi cene, ki so postale za delavcev žep nedosegljive. Želja, da bi delavci svoj letni dopust res smotro izkoristili za oddih — kajti, da je človek v proizvodnji vendarle najdragocenejši dejavnik, zato ga v nobenem primeru ne smemo zane-marjati, — je vodila tudi naše organe upravljanja, da so se vsako leto ob delitvi sredstev po poslovnem uspehu

brez predsodkov odločali dati precejšnja sredstva v razširitev počitniških zmogljivosti. Pa tudi sami delavci so s svojim zaslužkom prispevali za izgradnjo predvsem počitniškega doma v Varaždinskih Toplicah.

Silva Gorjup: »Naši samoupravni organi vsako leto brez pomisleka izdvojijo določena sredstva za razširitev počitniških zmogljivosti!«

Z družinami na morju

Kombinat ima danes 70 ležišč. Ta ležišča so v Materadi v Poreču, kjer imamo štiri nove vikendске hišice s 16 ležišči ter tri počitniške prikolice z 11 ležišči. V Biogradu na moru imamo dve vikendski hišici z 12 ležišči. V Varaždinskih Toplicah ima kombinat počitniški dom s šestimi sobami, čajno kuhinjo in bivalnim prostorom. Tudi na Pohorju smo že nekaj let najemniki koč Smrečina pri Arehu. V letošnjem letu smo v želji, da bi čimveč delavcev letovalo v naših objektih, kupili še tri počitniške prikolice IMV iz Novega mesta in jih namestili v Valbandonu pri Pulju.

Na ta način omogočamo našim delavcem, da preživljajo svoj letni dopust z družinami na morju, v toplicah ali pa v hribih. Navedeno število ležišč pa je občutno premajhno za tako številni kolektiv kombinata. Interes delavcev za letovanje je vsako leto večji, mi jim pa ob sedanjih zmogljivostih lahko omogočimo oddih v naših objektih le vsako drugo leto, ker ni mogoče zadovoljiti želja vseh prijavljenih delavcev.

Tudi naši kmetijski delavci že nekaj let kolektivno odhajajo s svojimi družinami na nekajdnevni dopust na morje.

Cene dostopne, mnogo prijav

Cene v kombinatovih objektih so dostopne, saj so v letošnjem letu znašale od 50 do 60 dinarjev na dan po osebi.

Delavci plačujejo le stroške prehrane, stroške bivanja v objektih pa plača podjetje. Regres v letu 1974 je bil za vse zaposlene enak in je znašal 900 dinarjev.

Objekti so bili v predsezoni in sezoni v celoti zasedeni, saj je v Poreču v letošnjem letu letovalo 175 delavcev in njihovih družinskih članov, v Valbandonu 56, v Varaždinskih Toplicah 54, na Pohorju 16, v Biogradu na moru pa 44 delavcev. Vsako leto pa letujejo naši delavci tudi v domu Tovarne glinice in aluminija Kidričevo v Crikvenici — v zameno za vse proste zmogljivosti v Varaždinskih Toplicah. Tako je v Crikvenici letovalo 18 naših delavcev ter na Rabu 7.

Polovico prijavljenih delavcev pa smo žal morali zavrniti, ker njihovim željam ni bilo mogoče ugoditi.

Potrebne večje zmogljivosti

Prav zaradi tega je naš organ družbenega standarda sklenil, da zvečamo počitniške zmogljivosti — in to z nakupom počitniških prikolic, ki so najcenejši in najhitrejši način zvečanja števila ležišč, morali pa bomo tudi pospešiti gradnjo počitniškega doma v Biogradu, ki bi ga naj gradili z drugimi TOZD ptujске občine. V ta namen je kolektiv rezerviral tudi določena sredstva. Občinski sindikalni svet Ptuj je na našo pobudo to akcijo tudi podprl, in razprave v kolektivih že tečejo. Kolikor akcija ne bo uspešna, smo se odločili sami poiskati možnosti razširitve, in sicer z nakupom parcele ob istrski obali ter z gradnjo lastnega doma. Želeli pa bi, da bi tak dom gradili skupaj z drugimi kolektivi SOZD, saj imajo po

informacijah, s katerimi razpolagamo, druge organizacije v SOZD na tem področju narajenega zelo malo ali sploh nič.

Kombinat je interesen tudi za gradnjo počitniškega doma na Pohorju. Zato se že dalj časa pogovarja z izvršnimi organi planinskega društva Ruše za nakup parcele pri Arehu. Sredstva v te namene imamo zagotovljena že iz leta 1973. Obstaja pa možnost izgradnje takega doma oziroma koče tudi z drugimi kolektivi SOZD — seveda kolikor bodo zaintereseni za to.

Sprejemljivi predlogi

V ta namen predlagamo, da naj bodo prihodnje naložbe v objekte družbenega standarda skupne naložbe, ki bodo zblížale naše interese tudi na tem področju. To nam bo omogočalo tudi boljše spoznavanje med seboj in globljo pripadnost naši organizaciji. In če bomo imeli to, nas ne bodo mogle omajati prehodne težave, nezadovoljstvo ali tudi morebitni neuspehi. Ne smemo namreč pozabiti, da raste pripadnost organizaciji tudi z zavestjo kolektivnosti. Res je, da se ta zavest najbolj odvija pri skupnih delih, pri skupnem upravljanju; toda v posebno velikih organizacijah, kot je sedaj naša, ki je na področju celotne mariborske regije, je ta povezava celotnega kolektiva največkrat otežena. Zato ne smemo zanemarjati tistih nastopov, ki povezujejo ves kolektiv, pa čeprav se nam zde včasih nepomembni. Pri tem imam v mislih razna srečanja na športnem in kulturnem področju. Kolektivne vezi pa se najmočneje krepijo tudi na skupnih letovanjih.

Silva Gorjup

TMI Košaki: DEPANDANCA IN HIŠICE V BIOGRADU

Pavla Žižek in Anton Belec: »Načrt za razširitev zmogljivosti v Biogradu na moru za nadaljnjih 80 ležišč imamo; nimamo pa soinvestitorja!«

Naša delovna organizacija ima svoje počitniške kapacitete v taboru oddiha mariborskih komunalcev v Biogradu

na moru. Tabor je v lepem borovem gozdu, oddaljen od plaže 800 m in od mestnega središča 500 m. (Več prihodnjic)

LETOŠNJA DOPUSTNA DOŽIVETJA

Tako so nam torej napisali naši sekretarji oziroma ustrezni delavci za družbeni standard, ko so razčlenili in pojasnili že obstoječe možnosti za aktivno preživljanje letnega dopusta, hkrati pa nakazali perspektivo pri nadaljnji širitvi delavskega turizma v naših organizacijah združenega dela.

Sestavke naših tovarišev pa smo želeli tudi ustrezno ilustrirati, in sicer z vtisi osmih naših delavcev — po dveh iz vsake organizacije združenega dela, kako so letos preživeli dopust. Pa si preberimo, kaj so nam povedali:

Marta Greif: »Če družina letuje nepopolna, ni tako lepo!«

Tovarišica Marta Greif, 28-letna proizvodna delavka v mešalnici močnih krmil Agrokombinata Maribor, se je v drugi polovici julija s hčerko priključila svojemu bratu; njen mož namreč ni mogel dobiti dopusta.

In družba, v kateri je bila naša tovarišica Marta, si je omislila krožno potovanje: Maribor — Selce — Rovinj — Koper — Maribor. Pa prisluhimo, kaj je Marta povedala o svojem letošnjem dopustu:

»Imeli smo se odlično. Stanovali smo pri zasebnikih — prostora je v glavnem bilo dovolj, le v Rovinju smo letovali v počitniškem naselju Industrijske šole Tabor v Mariboru.

Ves čas dopusta nam je bilo vreme izredno naklonjeno, pa tudi s hrano nismo nikjer imeli težav. — Ne, vina pa smo izpili presneto malo!« je dejala Marta, ko sem jo povprašal, koliko »črnine so uničili.« »Veste, našo družbo so sestavljali sami nepivci. Toda s tem, če se nismo namakali od znotraj, še ne pomeni, da se nismo od zunaj; morska voda in pa sonce sta na naši koži zapustila svoje: prav vsi smo se domov vrnili izredno porjaveli.«

Marta je dejala, da se bodo prihodnje leto za dopust odpeljali na Nizozemsko, kjer dela njen brat. »Veste, prihodnji dopust bo mnogo lepši od letošnjega, saj bomo odšli vsi trije — menim namreč, vsa naša družina!«

Jože Kreml: »Sporazum s sodelavci, ki nimajo šoloobveznih otrok

O poklicu in delu 46-letnega Jožeta Kremla bom pripisal nekaj besed na koncu. Za sedaj le to, da je zaposlen v Agrokombinatu Lenart.

Jože je eden tistih srečnežev, ki imajo svojo stanovanjsko prikolico. Seveda jo je uporabil, ko se je v avgustu za teden dni z ženo in hčerko naselil v letoviškem naselju Zavoda za duševno in živčno bolne Hrastovec; naselje je v Premanturi — nekaj kilometrov južno od Pulja.

Pravi, da so preživeli kratek, toda čudovit dopust. Tudi vreme jim je bilo ves čas naklonjeno. O Premanturi govori Jože najlepše, tudi o plaži za kopanje. Sicer so imeli v prikolici s seboj tudi vso opremo za kuhanje,

toda raje so jedli v letoviški restavraciji — bolj dopustniško da je, meni Jože. Za dnevno oskrbo je za vsakogar s turistično takso vred odštel 53,60 dinarja.

Tudi prihodnje leto bi z družino želel za deset dni v Premanturo, deset dni pa bi Jože želel preživeti v tako imenovanem »nomadskem turizmu«: danes tu, jutri tam.

In zakaj je letos letoval samo teden dni? Iz preprostega razloga: ni imel nadomestila za službo. V trgovini Gradišče obrata gostinstvo in trgovine lenarškega Agrokombinata je namreč Jože Kreml praktično vse: poslovođa, prodajalec, skladiščnik, odkupovalec, transportnik in čistilec; v trgovini je namreč popolnoma sam.

Resno se vprašuje, kako bodo rešili ta problem v prihodnje. Jože meni, da bodo glede na akutno pomanjkanje ljudi lahko uskladili čas dopustov edinole s sporazumom s tistimi, ki nimajo šoloobveznih otrok; Jože namreč na dopust ne more zunaj časa šolskih počitnic. »Družina mora vsaj na dopustu biti popolna,« je dejal. »Mar ne?«

Skupno ima Jože Kreml 26 dni dopusta. Ves preostanek — in tega ni malo — bo izbral v teh dneh.

Cilka Blagovič: »Zaradi bolezni sem bila prikrajšana za dopust!«

Hudo je, če je človek bolan. Še huje pa je, če človeku bolezen zmeša štrene do take mere, da ne more na dopust.

Natanko to se je pripetilo 50-letni Cilki Blagovič, delavki pri banjah v kazeinarni TOZD Mlekarna Kmetijskega kombinata Ptuj. Zaman sem jo iskal na delovnem mestu; že od 25. avgusta je namreč odsotna. In ko sem jo obiskal doma, mi je dejala:

»Imela sem urejeno vse, da bi se v času dopusta odpravila v Poreč, kjer ima ptujski kombinat avtomobilske stanovanjske prikolice. Letovanje sem celo že plačala. A kaj — ko pa me je bolezen priklenila na dom. Deformacija hrbtnice in pa revmatizem me tako dajeta, da se še sedaj — tri mesece, odkar sem doma — ne počutim najbolje.

No, in tako je namesto mene odšla v Poreč moja hčerka.«

Tovarišica Cilka bi prav zaradi svoje bolezni prihodnje leto želela nekam v toplice. »Srečna bi bila, ko bi mi okrevanje omogočilo podjetje,

ali pa če bi mogla v toplice po liniji zdravstvenega zavarovanja!« je na koncu z rahlim prizvokom otožnosti dejala naša tovarišica Blagovičeva.

Drago Jergovič: »Še želim v Biograd!«

Tovarna mesnih izdelkov Košaki ima v Biogradu na moru počitniški dom. Poleg drugih članov delovne skupnosti tovarne Košaki je letos v domu letoval tudi 49-letni Drago Jergovič, visoko kvalificirani mesar-červar, ki dela v vamparni obrata tovarne na Oreškem nabrežju. S svojci je bil v domu od 29. junija do 9. julija.

Drago je bil zelo zadovoljen. Za dnevno oskrbo v domu je po osebi plačal 70 dinarjev, in pravi, da so za

ta denar zares imeli veliko. 70 dinarjev pa je tovariš Jergovič plačal zato, ker je bival v depandanci počitniškega doma. Tudi plaža mu ugaja, in ker je bilo letos tudi vreme ves čas lepo, je seveda bilo toplo tudi morje.

Naš tovariš Jergovič je že letoval v Biogradu; pravi, da bi tudi prihodnje leto želel tjakaj, če bo le mogoče. Le nad železniško zvezo do Zadra in naprej z avtobusom ni bil najbolj navdušen; prihodnje leto se bo v Biograd odpeljal čez Sibenik.

Od letošnjega dopusta 28 dni so mu preostali trije dnevi. »Ni problem izrabiti te dni,« se je na koncu nasmehnil.

Anica Zdravec: »Senjska burja ohlaja morje!«

S svojim 14-letnim sinom je v tretji julijski dekad v Selcah letovala Anica Zdravec, 44-letna finančna knjigovodkinja v TOZD Gozdarstvo mariborskega Agrokombinata. Mariborski kombinat ima v Selcah že dalj časa dve letoviški hišici — eno hišico imenujejo Alenka, drugo pa Ivanka — in v slednji sta bila naša Anica in njen sin.

Za razmeroma majhen denar je Anica preživela deset lepih dni na morju: za celodnevno oskrbo je namreč morala odšteti le 48 dinarjev. Ni pa bilo obvezno abonirati se na hrano; kdor si je želel kuhati sam, je moral za prenočišče odšteti dnevno le 18 dinarjev.

»No, jaz kuhala nisem,« se je nasmehnila Anica, »čeprav smo le prevečkrat jedli krompir.«

Očitno se je Anica Selc naveličala, saj je dejala: »Prihodnje leto bi želela kam drugam — tod sem namreč bila že večkrat. Ne da mi Selce ne bi

Anica Zadavec: »Senjska burja ohlaja morje«

(Nadaljevanje z 18. strani)
ugajale, toda človek si kljub vsemu zaželi spremembe. Ne nazadnje je ta moja želja tudi posledica hladnega in vetrovnega vremena v Selcah. Zna ni veter senjska burja — in Selce od Senja niso daleč v stran — povzroča,

Mirko Lovrenčič: »Dopust v glavnem izrabljamo pozimi!«

da je v Selcah tudi morje hladno: temperatura vode je bila včasih celo samo 19 stopinj. 23 stopinj — kar je nekako srednja temperatura morja v jadranskih letoviščih — je za Selce že zelo veliko.

Pa še eno pripombo je imela Anica: »Čudi me, zakaj vozijo avtobusi na morje podnevi. S tem ko grem iz Maribora zjutraj — ali celo dopoldne, izgubim že za pot tja en dan. Za povratek izgubim tako še drugi dan — a čemu? Vlaki vozijo bolj racionalno: zvečer se odpelješ iz Maribora, in zjutraj si v kraju letovanja. A kaj, ko do Selc ni vlaka!« je dejala ob koncu.

Izmed naših anketirancev smo se pogovarjali tudi z Mirkom Lovrenčičem, 33-letnim traktoristom in kombajnistom v kmetijskem obratu Lenart, ki je v sestavi TOZD Proizvodnja in storitve lenarškega Agrokombinata.

Ni še tako dolgo — leto in pol je tega, kar se je pri Lovrenčičevih dotle tričlanska družina zvečala za novega člana. In to je bil poglaviti vzrok, da Mirko letos za dopust ni odšel nikamor. Ni pa to edini vzrok. Sam je to takoie utemeljil:

»Za dopust v pravem pomenu ni bilo časa. Nasploh je naše delo take narave, da dopust v glavnem izrabljamo pozimi. Od 24 dni, toliko dopusta imam, sem jih porabil sedem, pa še tedaj sem imel delo na svojem posestvu. Imam namreč poldrug hektar zemlje. Preostanek 17 dni bom porabil v decembru, ko na poljih ne bo več dela. In tedaj bom pletel košare — s čimer se že lep čas ukvarjam.«

Mirko, ki je sicer doma z Zavrha, pa je daleč naokrog znan kot dober harmonikar. Ima svoj ansambel, ki Lenarčanom, Zavrčanom, Voličanom in drugim marsikdaj zaigra za ples.

Za prihodnje leto Mirko glede dopusta nima še nikakršnega načrta. Pravi, da denar za dopust ne bi bil problem, le čas — tega je premalo!

vsem kar potrebuje družina, ki bi želela dopust preživeti povsem neodvisno,« je dejal tovariš Stanko, »bi si lahko tudi sami kuhali. Toda to bi

bila prehuda obremenitev zlasti za ženo — zato smo se hranili v restavraciji letovišča zagrebške uprave javne varnosti. Tudi s hrano smo bili zadovoljni.

Letovanje v Valbandonu pa mi ugaja tudi zato, ker je sedem kilometrov oddaljeno od Pulja in ker je popolnoma odmaknjeno od prometnega vrveža. Tako je letovanje v Valbandonu kot nalašč za tiste, ki žele popoln mir.

In še nekaj mi zelo ugaja. Letovišče je pravcati raj za majhne otroke. Otroško igrišče je sicer nekolikaj skromno, vendar je na njem zelo velik peskovnik. Ja, kaj pa je boljšega za otroke kot igranje v peskovniku!

Z vsem pa Stanko le ni bil zadovoljen. Dejaj je, da plaža za kopanje ni najboljša, saj je tam okoli vse polno ježev. »Plaža bi morala biti očiščena,« je poudaril. »Kajti človek si lahko s korakom, ki ga naredi na morskem ježku, pokvari ves dopust — če se mu zaradi tega ne naredi še kakšno vnetje.«

»In še nekaj,« je Stanko dodal. »Sanitarije! O njih ni da bi govoril! Stranišča so še iz kdove katerih časov. Nujno jih bo treba urediti!«

Ne glede na kritiki, ki ju je tovariš Menoni izrekel, bi prihodnje leto ponovno želel v Valbandon — če bi le mogel dobiti prostor.

Dopust je za počitek

Na vsak način najprej najpomembnejše dejstvo: letovalo je premalo naših ljudi! Izraba letnega dopusta namreč ni samo pravica, je tudi dolžnost vsakega državljana. To pa z drugimi besedami pomeni, da moramo svoj dopust preživeti v počitku — v taki ali drugačni obliki razvedrila. Delati v času dopusta je huda napaka, saj si v tem primeru naš človek ne bo oddahnil. Žal pa veliko ljudi izrablja dopust v ta namen.

Seveda pa moramo biti objektivni in pogledati tudi drugo stran medalje. Ali imajo vsi naši delavci-kmetovalci dejansko možnost izrabiti dopust? Ali imajo v ta namen tudi dovolj sredstev? Ali morajo le nimajo preštevilne družine — pa z denarjem ne bi izšli? Kdo bo obdeloval njihova polja, kdo oskrboval njihovo živino, kdo delal v njihovih sadovnjakih in vinogradih —? Preden bi se tak naš delavec odločil za aktivni dopust, si mora na vsa ta vprašanja odgovoriti. A ne samo

odgovoriti: probleme tudi odpraviti! To pa ni tako enostavno in lahko, to je povezano s celo kopico drugih težav!

In dalje: ali so zmogljivosti letovišč naših organizacij združenega dela tako velike, da bi se v času sezone — od junija do septembra — mogli v njih zvrstiti vsi, ki bi želeli tjakaj na dopust? In sploh: ali imajo vse naše organizacije svoja letovišča —?

Menim, da so sestavki naših sekretarjev in socialnih delavcev dali vsaj delen odgovor na zadnji dve vprašanji. Res pa je, da bo objekte delavskega turizma treba graditi s pospešeno naglico. Našim ljudem je aktivni dopust namreč prav tako nujen potreben — ne nazadnje pa to potrjujejo tudi odgovori naših anketirancev!

Besedilo in posnetki:
Milan Cilenšek

Helena Mar: »Čudovito je bilo v našem domu!«

V prodajalni št. 1 tovarne mesnih izdelkov Košaki — prodajalna je v Slovenski ulici 9 v Mariboru — je že deset let zaposlena kvalificirana prodajalka mesne stroke — 27-letna Helena Mar.

Tudi Helena je letos letovala v domu TMI Košaki v Biogradu; njej in njeni družbi so v domu nudili gostoljublje konec julija. Ker je bivala v leseni letoviški hišici, je morala za dnevno oskrbo odšteti le 60 dinarjev.

Zelo zadovoljna je bila naša Helena. Dejala je, da so imeli vsega dovolj — in če je že kdo še bil lačen, je lahko dobil repete; sama te potrebe ni imela.

»Čudovito je bilo!« je poudarila. »O domu in organizaciji lahko povem

samo najboljšo. Pa tudi sicer sem zares imela »ta pravi« dopust: prijetna družba, odlične možnosti za kopanje — najraje smo se kopali v zalivu Crvena luka, pa tudi marsikatera steklenica je ostala brez vsebine. No ja, moj delež pri tem slednjem ni bil kdove kako izdaten,« se je nasmehnila.

»Vreme? Dva dneva sta bila krmežljava, sicer pa ves čas sončno. Pa končno človeku tudi prija, da ne žge nonstop!«

O načrtih za letovanje prihodnje leto je dejala: »Če bo le šlo, želim, da bi v enaki družbi in v isti izmeni zopet letovala v Biogradu.« Potem pa je pridala: »Seveda, če ne bo prišlo kaj vmes!«

Stanko Menoni: »Valbandon je kot ustvarjen za tiste, ki ljubijo popoln mir!«

»Streho na kolesih« je imel v času letošnjega dopusta tudi naš sodelavec Stanko Menoni, 27-letni strojni tehnik, vodja nabave v komercijali TOZD Tehnoservis Kmetijskega kombinata Ptuj; tovariš Menoni je namreč konec julija z ženo in hčerko letoval v Valbandonu, kjer ima ptujski kombinat — tako kot v Poreču — nameš-

čenih nekaj avtomobilskih stanovanjskih prikolic.

Z veseljem obuja spomine na dopust, saj pravi, da so bile letošnje počitnice zanj izredno prijetne. Tako je kombinat, s tem ko je kupil prikolice, zadel žebelj na glavo.

»Glede na to, da so stanovanjske prikolice pravzaprav opremljene z

Piščanci ross-1

so vrhunski produkt selekcije v mednarodnem merilu na vodilnem mestu, dosežen je vrh kvalitete pri:

- hitri rasti, enakomerni v vsaki starostni dobi,
- najmanjši porabi krmil za kg prirastka,
- veliki vitalnosti in odpornosti,
- visokega izplena ob zakolu,
- odlične konformacije

Enodnevne piščance ROSS-1 proizvaja Agrokombinat — TOZD KMETIJSKA ZADRUGA MARIBOR v VALILNICI Pesnica št. 20, p. 62211 PESNICA.

Želimo vam dobre vzrejne uspehe in na koncu dober tek.
KMETIJSKA ZADRUGA MARIBOR
Sedež PESNICA 20

Največja prodajalna „Košakov“ v Jurčičevi ulici

**ZAHTEVNI POTROŠNIKI — VEDNO SVEŽE MESO IN
IZDELKI — ODPRTO OD 6 — 19,30 — LETNO OKROG 10 MI-
LJONOV PROMETA — SE MOŽNOSTI ZA RAZŠIRITEV PRO-
DAJALNE ŠT. 18 V JURČIČEVI.**

Za obisk na delovnem mestu je tokrat članica SOZD Kmetijsko prehrabnega kombinata Ptuj »Košaki« Tovarstva mesnih izdelkov Maribor, njihove prodajalne 18 v Jurčičevi ulici, kjer dela 13-članski kolektiv pod vodstvom dolgoletnega in izkušenega poslovanja Franca Petriča. Za potrošnike je ta prodajalna vedno dobro založena s svežim mesom in z mesnimi izdelki, v mestnem centru in lahko dostopna.

Na nekaj vprašanj je odgovoril poslovodja Franc Petrič, ki je pri TMI Maribor že od 1961. leta, vedno poslovodja v prodajalni v Jurčičevi ulici. Sprva je bilo tukaj dela za 6 zaposlenih, sedaj pa je v 2 izmenah za 13, v številni poslovodjo. V vsaki izmeni delata tudi 2 vajenca. Prodajalna je odprta od 6. do 19,30 ure. Med zaposlenimi je 8 žensk, žena in deklet iz Maribora in iz Dupleka, ustrezne strokovnosti, ljubeznive in pridnih rok.

Potrošniki porabijo tone mesa

Mesečno je tukaj prodanih na tone mesa in mesnih izdelkov. Sveže meso in mesni izdelki zahtevajo ustrezno klimo, ki se ji morajo privaditi vsi zaposleni in tudi potrošniki. Za zaščito za čas, ko ni prodaje so hladilniki večjih kapacitet. Topleje je samo v kuhinji za sveže hrenovke, debrecinke in kranjske klobase, s katerimi postrežejo na željo potrošnikom, nekateri pa jih tudi odnašajo domov. Potrošniki plačujejo svoje nakupe v gotovini, večji porabniki pa jemljejo meso in mesne izdelke na način, ki ga tudi redno poravnava.

Ljubeznivost, vestno in pošteno delo je predpogoj za vse zaposlene na svojih delovnih mestih. Materialna odgovornost v tej največji prodajalni TMI Maribor, pa tudi v drugih, je ena izmed prvih skrbi poslovodje in sodelavcev. Kadri, ki so se izučili v TMI in so ostali v podjetju, pa tudi drugi, ki so menjali delovno mesto, so dobri delavci in tudi na odgovornih delovnih mestih.

Vestno delo — zaslužen renome

Poslovodja v naših prodajalnah mora biti dober orga-

nizator dela in zgleden učitelj med sodelavci v tej stroki občutljive zahtevnosti potrošnikov in njihovega zaupanja v to, da jih oskrbujemo s kvalitetnim mesom in z mesnimi izdelki. Vedno sem imel pred očmi vse to in isto opažam tudi pri sodelavcih v TMI, saj si prizadeva kolektiv kot celota v tovarni in v vseh prodajalnah, da bi spremljal naše delo zasluženi renome. Skrb za mlajše kadre pa zahteva občutljivost in potrpežljivost z njimi, saj tudi pri njih več zaležeta zgled pri delu in prijazna beseda.

Že več let nam narekujejo potrebe, da bi izkoristili za razširitev prodajalnih prostorov v Jurčičevi ulici širok hodnik

Namestnik predsednika delavskega sveta in poslovodja Franc Petrič, prodajalec svežega mesa Bojan Grušovnik, in izdelkov Rozina Kraner ter blagajničarka Pavlina Kvas s sodelavci v prodajalni 18

med našo in sosedno zgradbo za dozidavo dodatnih prostorov. Tukaj je namreč odlična prodajna točka za vse potrošnike mesa in mesnih izdelkov že vsa leta, odkar obstaja ta prodajalna.

Glede šolanja naraščaja v poklicni živilski šoli v Mariboru, ki je v Sloveniji že več let edina, mesarjev-klavcev, predelovalcev in prodajalcev, moram reči, da si tako zagotavljamo kader potrebnih strokovnosti, ki ga je vedno več

iz šole in prakse, prej pa so se morali mladi prilagajati zahtevnosti dela v TMI in v prodajalnah.

Rad bi čakal na sedanjem delovnem mestu otvoritev nove klavnice večjih kapacitet in možnosti predelave, ker presegajo sedanje potrebe obstoječe kapacitete. To je želja celotnega kolektiva, prav gotovo pa tudi potrošnikov, ki se veselijo vseh novosti v korist izboljšanja preskrbe.

J. V.

TMI KOŠAKI MARIBOR

(Nadaljevanje z 11. strani)

šijo ali celo o njej več dni vznemirjeno pripovedujejo drugim. V takih primerih pride do velikega padca storilnosti. Izgubljenega je veliko proizvodnega časa, izgubljeni čas pa pomeni izgubljen denar.

Analiza nezgod čobri dve leti vnazaj

Poslovni predmet našega podjetja je predelava mesa, prodaja mesa in mesnih izdelkov. Delo poteka v dveh ločenih obratih. Da delo poteka nemoteno in varno, je naloga naše službe varstva pri delu delavca čim bolj zaščiti, tako da je zaščiten pred nevarnostjo, ki ji je izpostavljen na delovnem mestu, vendar tako, da ga zaščitna sredstva pri opravljanju dela ne ovirajo. Glede na delovne razmere imamo izdelan pravilnik o varstvu pri delu, v katerem so zajeta zaščitna sredstva po delovnih mestih ter naloge organov in odgovornih ljudi. Pravilnik je potrdil delavski svet. Tako dobi delavec ob prihodu na delo vsa pripadajoča zaščitna sredstva, njegov neposredni vodja pa ga seznanja z nevarnostmi pri delu. V izdelavi je tudi samoupravni dogovor o varstvu pri delu, ki ga moramo uskladiti z novimi predpisi (Uradni list SRS, št. 32/74) ter s programom ukrepov o varstvu pri delu.

Če analiziramo nesreče, ki smo jih pri delu imeli v letih 1972 in 1973, ter dosedanje letošnje število ponesrečenih, vidimo, da so to le manjše urezine, da pa večjih poškodb oziroma nesreč ni bilo. Kljub temu pa so številke kar precej visoke, saj smo imeli v 1972. letu 100 nesreč pri delu, v 1973. letu 90, letos pa je doslej registriranih 50 nesreč pri delu. Če iz tega izluščimo pogostnost nesreč pri delu glede na število nesreč in glede na povprečno število zaposlenih 400, dobimo, da je bila v letu 1972 pogostnost na 100 delavcev 25 oseb, leta 1973 na 100 delavcev 22 oseb, v letošnjem letu pa znaša pogostnost doslej na 100 delavcev 12 oseb. Vidimo, da so si številke do neke mere podobne, zato bo potrebno še bolj raziskati vzroke nesreč, katerih število je treba zmanjšati.

Le dva začetna požara

Požarna varnost je eden izmed zelo pomembnih dejavnikov v našem podjetju, zavedajoč se škode, ki bi nastala ob požaru — predvsem v obratu predelave.

Z vsakim požarom se sproži nekaj verižni sistem povzročenih škod, tako da ni prizadeto samo podjetje, pri katerem je nastal požar, temveč so ogrožena tudi druga podjetja, ki so vezana nanj. Prizadet pa je tudi delavec-potrošnik in s tem tudi naša trgovinska mreža.

V podjetju deluje komisija za požarno varnost, ki jo je imenoval delavski svet. Zavedajoč se svoje naloge in stanja v podjetju oziroma obratih, je bilo potrebno poostriiti ukrepe požarne varnosti. Ne samo da opravljamo redne preglede stanja v obratih, ne samo da delavce poučujemo o nevarnostih nastanka požara in o pravilnem rokovanju z gasilnimi sredstvi in aparati — morali smo tudi staro opremo obnoviti in jo dopolniti z novo, za kar smo porabili 10 tisoč dinarjev. Žal se še vedno najdejo posamezniki, ki se ne zavedajo posledic, ki jih lahko povzročijo z nepremišljenim opravljanjem svojega dela.

V letošnjem letu smo v dogovoru z Zavodom za gasilsko in reševalno službo Maribor organizirali strokovno predavanje ter praktičen prikaz rokovanja z gasilnimi aparati. Predavanje je bilo organizirano ločeno za oba obrata.

Večjih požarov nismo imeli. Omenimo lahko le dva manjša, to je začetna požara, pri katerih večje materialne škode ni bilo, saj so navzoči s pravočasno intervencijo škodo in širjenje požara preprečili.

Zato je cilj naše službe za požarno varnost vsakega člana kolektiva čim bolj seznaniti in usposobiti za pravilno rokovanje z gasilnimi sredstvi in aparati, ker bomo lahko le na ta način varovali to, kar imamo, pred kakršnokoli požarno oziroma elementarno nesrečo.

Karl Rozman